

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2019 року
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»
(частина друга)
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за заочною формою навчання**

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		–	
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	3
	1.2.	Лекції	–	5
	1.3.	Семінарські заняття	–	8
	1.4.	Самостійна робота студентів	–	28
	1.5.	Контрольна робота	–	34
	1.6.	Курсова робота	–	49
	1.7.	Підсумковий контроль	–	51
2.	Схема нарахування балів		–	56
3.	Рекомендовані джерела		–	58
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		–	74

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назви теми	Кількість годин											
		Денна форма					Заочна форма						
		усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л	п		лаб	інд	с.р.	л	п		лаб	інд	с.р.		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
28.	Зобов'язання з договору купівлі-продажу	32	10	10	-	-	12	16	4	2	-	-	10
29.	Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання (догляду)	14	4	4	-	-	6	9	2	1	-	-	10
30.	Зобов'язання з договорів найму (оренди), лізингу і позички	26	8	8	-	-	10	13	2	1	-	-	10
31.	Зобов'язання з договору підряду	8	4	2	-	-	4	12	1	1	-	-	10
32.	Окремі види договору підряду	18	4	6			6	7	1	1	-	-	10
33.	Загальна характеристика зобов'язань щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	4	1	1	-	-	2	11	1	-	-	-	10
34.	Окремі види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	7	2	2	-	-	3	8	-	-	-	-	10
35.	Зобов'язання з договору комерційної концесії	4	1	1	-	-	2	6	1	-	-	-	10
36.	Загальна характеристика зобов'язань про спільну діяльність	4	1	1	-	-	2	5	-	-	-	-	10
37.	Зобов'язання з договору простого товариства	4	1	1	-	-	2	11	1	-	-	-	10
38.	Зобов'язання з договору про надання послуг	4	1	1	-	-	2	5	-	-	-	-	5
39.	Транспортні та експедиційні зобов'язання	11	3	3	-	-	5	13	2	1	-	-	10
40.	Зобов'язання з договору зберігання	13	4	4	-	-	5	15	1	1	-	-	5
41.	Зобов'язання зі страхування	13	4	4			5	7	1	1	-	-	5
42.	Зобов'язання про надання юридичних послуг	13	4	4	-	-	5	5	-	-	-	-	5
43.	Зобов'язання з договорів позики, кредиту та факторингу	6	2	2	-	-	2	13	2	1	-	-	10
44.	Зобов'язання з договорів	7	2	2	-	-	2	7	2	-	-	-	5

	банківського вкладу та банківського рахунку. Розрахункові зобов'язання												
45.	Поняття, види і функції недоговірних зобов'язань	4	1	1	-	-	2	6	1	-	-	-	5
46.	Зобов'язання з односторонніх правочинів і з дій у чужому інтересі	9	3	1	-	-	5	6	1	-	-	-	5
47.	Зобов'язання із відшкодування шкоди	15	5	5	-	-	5	13	2	1	-	-	10
48.	Зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	4	1	1	-	-	2	10	-	-	-	-	10
49.	Цивільно-правове регулювання спадкових відносин	7	2	2	-	-	3	5	-	-	-	-	5
50.	Види спадкування	7	2	2	-	-	3	12	2	0	-	-	10
51.	Здійснення права на спадкування	7	2	2	-	-	3	12	1	1	-	-	10
	Всього годин	240	72	70	-	-	98	240	28	12	-	-	200

1. 2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
28.	<i>Зобов'язання з договору купівлі-продажу</i>	4
28.1.	Поняття, елементи та зміст договору купівлі-продажу.	
28.2.	Договір роздрібної купівлі-продажу.	
28.3.	Договір поставки.	
28.4.	Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.	
28.5.	Договір контрактації сільськогосподарської продукції.	
28.6.	Договір міни (бартеру).	
29.	<i>Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання (догляду)</i>	2
29.1.	Поняття, елементи, зміст та види договору дарування.	
29.2.	Поняття, елементи, зміст та види договору ренти.	
29.3.	Поняття, елементи та зміст договору довічного утримання (догляду).	
30.	<i>Зобов'язання з договорів найму (оренди), лізингу і позички</i>	2
30.1.	Поняття, елементи та зміст договору найму (оренди).	
30.2.	Договір прокату.	
30.3.	Договір найму (оренди) земельної ділянки.	
30.4.	Договір найму (оренди) будівлі та іншої капітальної споруди.	
30.5.	Договір оренди транспортних засобів.	
30.6.	Поняття, елементи та зміст договору лізингу.	
30.7.	Поняття, елементи та зміст договору найму житла.	
30.8.	Договір позички.	
31.	<i>Зобов'язання з договору підряду</i>	1
31.1.	Поняття та юридична природа договору підряду.	
31.2.	Елементи договору підряду.	
31.3.	Зміст договору підряду.	
31.4.	Припинення договору підряду.	
32.	<i>Окремі види договору підряду</i>	1
32.1.	Договір побутового підряду.	
32.2.	Договір будівельного підряду.	
32.3.	Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.	
32.4.	Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.	
33.	<i>Загальна характеристика зобов'язань щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності</i>	1
33.1.	Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.	
33.2.	Сторони договору.	
33.3.	Істотні умови договору.	
33.4.	Об'єкт права інтелектуальної власності та права щодо його використання як особливий предмет договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.	
33.5.	Форма договору.	
35.	<i>Зобов'язання з договору комерційної концесії</i>	1

35.1.	Поняття та юридична природа договору комерційної концесії.	
35.2.	Елементи, істотні умови та форма договору комерційної концесії.	
35.3.	Зміст договору комерційної концесії.	
35.4.	Підстави та наслідки припинення договору комерційної концесії.	
36.	<i>Загальна характеристика зобов'язань про спільну діяльність</i>	–
36.1.	Юридична природа договору про спільну діяльність.	
36.2.	Зміст та припинення договору про спільну діяльність.	
37.	<i>Зобов'язання з договору простого товариства</i>	1
37.1.	Поняття, елементи та зміст договору простого товариства.	
37.2.	Види договору простого товариства.	
37.3.	Підстави та наслідки припинення договору простого товариства.	
39.	<i>Транспортні та експедиційні зобов'язання</i>	2
39.1.	Транспортні зобов'язання, їх поняття і види. Транспортне законодавство.	
39.2.	Договір перевезення вантажу, його основні елементи.	
39.3.	Особливості договору перевезення вантажу на різних видах транспорту.	
39.4.	Договори перевезення пасажирів і багажу. Основні права пасажирів.	
39.5.	Відповідальність за порушення транспортних зобов'язань.	
39.6.	Договори транспортного експедирування. їх відмінність від суміжних цивільно-правових договорів.	
40.	<i>Зобов'язання з договору зберігання</i>	1
40.1.	Поняття і предмет договору зберігання. Професійне і побутове зберігання.	
40.2.	Договір зберігання на товарному складі.	
40.3.	Спеціальні види зберігання.	
41.	<i>Зобов'язання зі страхування</i>	1
41.1.	Поняття, значення і сфера застосування страхування. Законодавство про страхування.	
41.2.	Підстави виникнення зобов'язань за страхуванням.	
41.3.	Договір страхування.	
41.4.	Елементи зобов'язання зі страхування.	
41.5.	Зміст зобов'язання зі страхування.	
41.6.	Відповідальність у зобов'язаннях за страхуванням. Припинення і недійсність зобов'язань за страхуванням.	
43.	<i>Зобов'язання з договорів позики, кредиту та факторингу</i>	2
43.1.	Договір позики.	
43.2.	Кредитний договір, його поняття і співвідношення з договором позики.	
43.3.	Окремі різновиди кредитного договору.	
43.4.	Договір факторингу. Поняття і види договору факторингу.	
43.5.	Відмінність договору факторингу від кредитного договору і від цесії.	
44.	<i>Зобов'язання з договорів банківського вкладу та банківського рахунку. Розрахункові зобов'язання</i>	2
44.1.	Договір банківського вкладу.	
44.2.	Види банківських вкладів і їх оформлення (ощадна книжка, ощадний сертифікат і т.д.).	
44.3.	Договір банківського рахунку.	

44.4.	Окремі види договорів банківського рахунку та їх правовий режим.	
44.5.	Зобов'язання за розрахунками.	
44.6.	Розрахунки платіжними дорученнями.	
44.7.	Розрахунки по акредитиву.	
44.8.	Розрахунки по інкасо.	
44.9.	Розрахунки чеками.	
44.10.	Розрахунки векселем та його види.	
45.	<i>Поняття, види та функції недоговірних зобов'язань</i>	<i>1</i>
45.1.	Поняття та основні ознаки недоговірних зобов'язань, їх відмінність від договірних зобов'язань.	
45.2.	Функції недоговірних зобов'язань.	
45.3.	Види недоговірних зобов'язань.	
46.	<i>Зобов'язання з односторонніх правочинів та з дій у чужому інтересі</i>	<i>1</i>
46.1.	Поняття і види зобов'язань з односторонніх правочинів.	
46.2.	Зобов'язання із публічної обіцянки винагороди: поняття та види.	
46.3.	Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.	
46.4.	Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.	
46.5.	Зобов'язання із рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.	
46.6.	Зобов'язання із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.	
47.	<i>Зобов'язання із відшкодування шкоди</i>	<i>2</i>
47.1.	Поняття і юридична природа зобов'язань з відшкодування шкоди (деліктних зобов'язань).	
47.2.	Підстава та умови виникнення деліктних зобов'язань.	
47.3.	Зміст зобов'язання із відшкодування шкоди.	
47.4.	Окремі види зобов'язань, що виникають із відшкодування шкоди.	
47.5.	Поняття та види джерел підвищеної небезпеки.	
47.6.	Відшкодування моральної шкоди.	
47.7.	Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами.	
47.8.	Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодження здоров'я або смертю.	
50.	<i>Види спадкування</i>	<i>2</i>
50.1.	Спадкування за заповітом.	
50.2.	Поняття заповіту. Вимоги до заповіту. Форма заповіту. Порядок складання заповіту.	
50.3.	Зміст заповіту.	
50.4.	Секретний заповіт.	
50.5.	Заповіт подружжя.	
50.6.	Зміна і скасування заповіту.	
50.7.	Поняття, зміст і суб'єкти права на обов'язкову частку.	
50.8.	Спадкування за законом.	
50.9.	Спадкоємці за законом, порядок їх закликання до спадкування.	
50.10.	Частки спадкоємців за законом у спадковій масі.	
50.11.	Спадкування за правом представлення.	
51.	<i>Здійснення права на спадкування</i>	<i>1</i>

51.1.	Прийняття спадщини.	
51.2.	Способи і строк прийняття спадщини.	
51.3.	Спадкова трансмісія.	
51.4.	Оформлення спадкових прав.	
51.5.	Відповідальність спадкоємця за боргами спадкодавця. Охорона спадкового майна.	
51.6.	Відмова від спадщини, її оформлення і правові наслідки.	
51.7.	Зобов'язання за спадковим договором. Сторони договору. Форма договору. Зміст договору. Забезпечення виконання договору. Розірвання договору.	
	<i>Всього годин</i>	28

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 28. Зобов'язання з договору купівлі-продажу

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та юридичні ознаки договору купівлі-продажу.
2. Елементи договору купівлі-продажу:
 - 2.1. Сторони договору купівлі-продажу.
 - 2.2. Істотні умови договору купівлі-продажу.
 - 2.3. Форма договору купівлі-продажу.
 3. Зміст договору купівлі-продажу (права та обов'язки продавця та покупця).
 4. Договір роздрібною купівлі-продажу.
 5. Договір поставки.
 6. Контрактація сільськогосподарської продукції.
 7. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
 8. Міна (бартер).

Ситуативні завдання

Вирішіть задачі:

Задача 1

Подружжя Модол, звертаючись до суду з позовом, вказали, що між ними та відповідачкою Грім фактично був укладений договір купівлі-продажу житлового будинку. Вони зазначали, що досягли згоди з усіх істотних умов договору та частково його виконали. Зокрема, подружжя сплатило вартість будинку, що підтверджується розпискою, а Грім, у свою чергу, передала їм ключі від будинку. Посвідчити договір нотаріально домовились пізніше, після отримання Грім свідоцтва про право на спадщину за законом.

Однак, у подальшому Грім відмовилась нотаріально посвідчувати договір. Тому подружжя Модол просили визнати договір купівлі-продажу даного житлового будинку дійсним з моменту його фактичного укладення та передачі грошей за нього.

Чи визнає суд такий договір купівлі-продажу дійсним? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2

Між Молдованом та Ковбасюком 23 березня 2017 року було укладено договір купівлі-продажу частини будинку. Рожняк звернувся до суду про визнання даного договору недійсним, посилаючись на те, що він є власником іншої частини будинку і його переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності порушено, повідомленням його про продаж частини будинку за 3 дні до укладення договору купівлі-продажу між Молдованом та Ковбасюком по телефону.

Чи порушено права Рожняка і яким чином? Зверніть увагу на процедуру попередження іншого співвласника про продаж частки у праві спільної часткової власності.

Задача 3

В. Ф. Бокай, звертаючись до суду з позовом, вказав, що 3 січня 2018 року у відділі галантерея, який знаходиться в магазині «Універмаг», придбав у приватного підприємця Попова шкіряний портфель, моделі DOLUMAS, вартістю 3890 грн.

Однак, при користуванні портфелем 25 липня 2018 року він виявив самовільне відкриття цифрового замка. У зв'язку з чим через два дня звернувся до продавця з вимогою про обмін вказаного товару на інший, належної якості, або розірвання договору купівлі-продажу, на що отримав відмову. В. Ф. Бокай зазначав, що при купівлі портфеля, йому не було надано жодної інформації про продукцію та її виробника, тому просив розірвати договір купівлі-продажу портфеля, стягнути з продавця на його користь вартість портфеля та судові витрати.

Яке рішення має прийняти суд? При вирішенні задачі необхідно визначити гарантійний строк виробника на ділові портфелі, який закріплений міждержавним стандартом ДТСУ 28631-2006, введений у дію з 1 жовтня 2007 року, в Україні затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 373 від 26 грудня 2006 року.

Задача 4

16 листопада 2016 року Маковецький купив в універмазі «Л» костюм та черевики, попередньо примірявши їх та уважно оглянувши. Прийшовши додому, Маковецький знову став приміряти костюм, але фасон та колір костюма йому не сподобалися. Порадившись з дружиною, Маковецький вирішив обміняти костюм. Костюм Маковецький більше не одягав. 20 листопада, повертаючись з роботи, він спіткнувся на сходах, а потім виявив, що у одного із нових черевиків відривається підошва. 21 листопада Маковецький прийшов до універмагу з вимогою обміняти костюм, а за черевики повернути гроші.

Продавець обміняти костюм відмовилася, посилаючись на те, що костюм є доброякісним, відповідного розміру та жодних поважних причин для обміну немає. Що стосується черевиків, то вона погодилася їх обміняти на іншу пару.

Які права має покупець у випадку виявлення у придбаному взутті дефектів виробничого характеру? Вирішіть спір.

Задача 5

Буров 30 грудня 2018 року придбав у магазині «Мобільні телефони» (ТОВ «С») мобільний телефон SonyEricsson за 5 тис. грн. Гарантійний строк на даний телефон був встановлений в 1 рік. Через півроку користування телефоном виявилось, що деякі його функції (доступ до мережі Інтернет, передача даних) не працюють. Після попередньої діагностики телефону у сервісному центрі продавця було встановлено, що телефон потребує гарантійного ремонту, що триватиме 1 місяць. У свою чергу Буров зажадав безоплатного надання йому на час ремонту аналогічного апарату. Але сервісний центр надав йому телефон Nokia, який не відповідав якісним характеристикам SonyEricsson.

Буров звернувся до суду з позовом про стягнення з ТОВ «С» неустойки та моральної шкоди.

Які правила обчислення гарантійних строків? Чи має право Буров на стягнення неустойки? Вирішіть спір.

Задача 6

Працівник заводу КПО Бабушкін купив в універмазі у кредит з розстрочкою платежу на 12 місяців магнітофон, оформив у встановленому порядку «доручення-зобов'язання», у відповідності до якого завод двічі на місяць перераховував універмагу платежі. Потім перерахування припинились. Перевіркою було встановлено, що Бабушкін перейшов на роботу у тролейбусний парк, а магнітофон продав своїй сестрі.

Дирекція універмагу бажає знати:

а) чи вважається законним продаж ще не оплаченої речі та чи може універмаг вистребувати магнітофон від сестри Бабушкіна?

б) чи можна пред'явити вимоги до заводу КПО з приводу оплати заборгованості, яку бухгалтерія не утримала при остаточному розрахунку з Бабушкіним?

в) чи діє «доручення-зобов'язання» у відношенні тролейбусного парку, в якому тепер працює Бабушкін?

г) в якому порядку можна добитися примусового стягнення заборгованості з покупця?

Задача 7

Згідно із умовами договору поставки між ТзОВ «Пекар» та фермерським господарством «Зоря» останнє зобов'язувалося поставляти протягом 2-х років по 1 тоні борошна вищого сорту щомісячно. У травні-липні першого року дії договору було поставлено борошно низької якості (згіркле, збите у грудочки). ТзОВ «Пекар» відмовилось від прийомки борошна.

У вересні фермерське господарство «Зоря» поставило 2 тони борошна 2 сорту взамін на 1 тону вищого сорту. Свої дії мотивувало технічного поломкою млина. ТзОВ «Пекар» знов відмовилося від прийняття борошна.

У листопаді цього ж року ТзОВ «Пекар» звернулось до суду з позовною заявою про розірвання договору поставки та відшкодування прямих збитків у сумі 22 400 грн. (затрачених на купівлю борошна в іншого виробника), 45 000 грн. неодержаного прибутку від реалізації хлібобулочних виробів протягом травня-липня та вересня та пені у розмірі 754 грн.

Які права замовника у випадку недопоставки, поставки продукції неналежної якості, прострочення поставки? Вирішіть спір.

Задача 8

Між фермерським господарством «Світанок» та цукровим заводом був укладений договір на поставку 125 тон цукрового буряка рівними партіями протягом жовтня-листопада 2018 року.

Зібравши урожай, фермерське господарство поставило весь буряк до 25 жовтня 2018 року та стало вимагати збільшення оплати за виконання договору у зв'язку з достроковою поставкою.

Яке значення строків у договорі поставки? Що таке загальні та спеціальні строки у договорі? За яких умов допускається дострокове виконання договору? Вирішіть спір.

Задача 9

У березні 2018 року Романюк звернувся до суду з позовом до Шубіна та Якової про визнання договору міни недійсним. Позовні вимоги мотивував тим, що йому на праві власності належать 30% приміщення магазину, а 70% зазначеного приміщення належало Шубіну, який 4 жовтня 2017 року уклав з Яковою договір міни зазначеного приміщення магазину на двокімнатну квартиру.

Романюк, посилається на те, що він є співвласником зазначеного приміщення, тому має переважне право на його придбання, просив визнати договір міни недійсним та перевести на нього права та обов'язки покупця за зазначеним правочином.

Чи буде у даному випадку застосовуватись положення про переважне право купівлі співвласником частини майна, що є об'єктом спільної часткової власності? Яке рішення винесе суд? Для правильної оцінки даної ситуації використовуйте правові позиції Верховного Суду.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір купівлі-продажу, продавець, покупець, товар (майно), майнові права, право вимоги, кількість, якість, асортимент, комплект, комплектність, тара (упаковка), гарантійний строк, строк служби, строк придатності, претензії, позовна давність; договір поставки; постачальник; покупець; товар; договір контракції сільськогосподарської продукції; заготівельник (контрактант); виробник; сільськогосподарська продукція; договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу; договір бартеру; бартерний правочин; продавець; покупець.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: під час вивчення зазначеної теми потрібно з'ясувати сутність договорів, які стосуються передання майна у власність. Особливу увагу слід приділити предмету вказаних договорів. Необхідно звернути увагу на істотні умови договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Особливу увагу слід звернути на такі питання:
 регулювання договору купівлі-продажу та його різновидів;
 особливості предмету окремих видів договорів;
 істотні умови;
 відповідальність за невиконання або належне виконання договору.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України (глава 54);
 Господарський кодекс України (глава 30);

Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 // ВВРУ. — 1991. — № 30. — Ст. 379;

Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції: Закон України від 19.05.2011 р. // ОВУ. — 2011. — № 45. — Ст. 1823;

Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними: Закон України від 18.11.1997 р. // ВВРУ. — 1998. — № 9. — Ст. 34;

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. // ОВУ. — 2004. — № 30. — Ст. 1993;

Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України в ред. від 23.12.1997 р. // ВВРУ. — 1998. — № 19. — Ст. 98;

Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. // ВВРУ. — 1992. — № 10. — Ст. 139;

Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. // ОВУ. — 2006. — № 13. — Ст. 857.

Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. № 833. // ОВУ. — № 25. — Ст.1818.

Положення про поставки продукції виробничо-технічного призначення і Положення про поставки товарів народного споживання, затверджене Органами влади СРСР 25.07.1988 р. № 888.

Про електроенергетику: Закон України від 16.10.1997 // ВВРУ. – 1998. – № 1. – Ст. 1;

Про нафту і газ: Закон України 12.07.2001 // ВВРУ. – 2001. - № 50. – Ст. 262;

Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15.05.1996// ВВРУ. – 1996. – № 29. – Ст. 139;

Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 № 351-XIV // ВВРУ. – 1999. - № 5-6. - Ст. 44.

Семінарське заняття 2

Тема 29-30. Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання (догляду). Зобов'язання з договорів найму (оренди), лізингу і позички

Питання для усного опитування та дискусії

1. Договір дарування. Особливості окремих різновидів договору дарування (договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому; пожертва).
2. Договір ренти.
3. Договір довічного утримання (догляду).
4. Договір найму (оренди).
5. Договір прокату.
6. Договір найму житла за ЦК України.
7. Договір лізингу:
8. Позичка (договір безоплатного користування майном).

Ситуативні завдання

Вирішіть задачі:

Задача 1

Пешкова 22 травня 2018 року звернулася до суду з позовом, вказавши, що у 2007 році помер її чоловік та після його смерті вона стала єдиним власником квартири за адресою м. Хмельницький, вул. Лікарів Михайлович, 7, кв. 44.

Оскільки Пешкова похилого віку та часто хворіє, вона дозволила проживати разом з нею сім'ї онука Микити, якому на його прохання 20 квітня 2017 року подарувала свою трикімнатну квартиру. Зазначений договір було посвідчено нотаріусом Фесенко. Пешкова вважала, що було укладено договір оренди квартири.

Лише у травні 2018 року Пешкова ознайомила із копією вказаного договору та зрозуміла, що була обманута, оскільки, будучи при здоровому глузді, не могла підписати договір такого змісту та позбавити себе даху над головою. У зв'язку з цим Пешкова просила на підставі ст. 230 ЦК України визнати недійсним договір дарування, укладений між нею та онуком Микитою та посвідчений нотаріально.

Вирішіть справу. Свої висновки аргументуйте.

Задача 2

У травні 2018 р. Василичина звернулася з позовом до Дашкової про визнання недійсним договору довічного утримання, укладений її тіткою Журбіною. Свої вимоги вона мотивувала тим, що на момент укладення цього договору її тітка Журбіна знаходилась на обліку у психоневрологічному диспансері, та, на її думку, не могла усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними. За цих обставин вона не мала права укладати договір довічного утримання, отже, його слід визнати недійсним.

У судовому засіданні Василичина свої позовні вимоги про визнання договору довічного утримання недійсним підтримала, посилаючись на те, що Журбіна не могла прочитати цей договір та підписати його власноручно, тобто волевиявлення Журбіної не було вільним та не відповідало її внутрішній волі. Суду пояснила, що її тітка Журбіна

перебувала на обліку у лікаря окуліста, перенесла операцію по видаленню одного ока, а другим оком бачила погано та не могла власноручно підписати договір довічного утримання.

Відповідач Дашкова позовні вимоги не визнала та пояснила, що вона дійсно раніше, а саме з 1956 р. разом з Журбіною працювала у залізничній лікарні. У лютому 2018 р. вона випадково зустріла Журбіну, яка стала їй скаржитися на своє життя, що вона одинока, потребує допомоги. Дашкова стала періодично заходити до Журбіної, допомагала їй. Зі слів Журбіної їй відомо, що стосунки з Василишиною Журбіна припинила з 2014 року.

9 квітня 2018 року Журбіна переночувала у Дашкової, тієї ж ночі у Журбіної стався серцевий напад, її відвезли до лікарні, де вона була на лікуванні до 24 квітня 2018 року. На вимогу Журбіної 27 квітня 2018 р. Дашкова разом з чоловіком поїхала до нотаріуса та уклала договір довічного утримання. Журбіна почувала себе нормально. Нотаріус роз'яснив, який правочин укладається, зачитав його. Журбіна власноручно підписала вказаний договір 30 квітня 2018 року. Журбіній стало погано, її відправили до лікарні, де вона й померла.

У якій формі укладається договір довічного утримання? Чому законодавець встановив саме таку форму (незалежно від виду майна, яке передається відчужувачем набувачу)? Які істотні умови договору довічного утримання? Які дії повинен вчинити нотаріус при укладенні особами подібного договору? Вирішіть спір, використовуючи судову практику.

Задача 3

Медведева звернулася до суду з позовною заявою про розірвання договору довічного утримання. У судовому засіданні з'ясувалося, що набувач за договором — Черкезов щомісячно сумлінно надавав Медведєвій утримання у вигляді їжі, оплачував комунальні послуги та витрати на лікування. Медведева не заперечувала цього факту, але просила договір розірвати, оскільки у неї з відповідачем склалися особисті неприязні стосунки та вона не бажає надалі одержувати будь-які кошти від неприємної їй людини.

Чи є підстави для розірвання договору? Вирішіть спір, використовуючи судову практику.

Задача 4

Петров уклав з Івасюком договір оренди гаражу, який належить на праві приватної власності Івасюку, строком на три роки. Внаслідок сильної бурі гараж був пошкоджений настільки, що загрожував обвалом, а для його відновлення та використання за призначенням необхідно було терміново провести роботи з капітального ремонту.

Петров звернувся до Івасюка з проханням здійснити такий ремонт. Івасюк відмовився, посилаючись на те, що у погіршенні технічного стану будівлі його вини немає. Петров здійснив зазначений капітальний ремонт за власний рахунок та зарахував ці витрати у рахунок орендної плати. Івасюк звернувся до суду з позовом про стягнення з Петрова сум, зарахованих ним у рахунок орендної плати.

Чи правильні дії Петрова? Чи підлягають задоволенню позовні вимоги Івасюка? Хто несе ризик випадкової загибелі (пошкодження) речі? Вирішіть справу.

Задача 5

Між ТзОВ «Довіра» та студентом 3-го курсу ХУУПу був укладений договір побутового найму (прокату) телевізору «LG» та холодильника «Мінськ». Згідно умов договору майно було передано у користування терміном з 1 жовтня 2016 року по 30 травня 2017 року з оплатою за користування ними у розмірі 350 грн. щомісяця. Проте 1 червня 2017 року зазначені предмети не були повернуті.

Але вже 10 вересня 2017 року студент звернувся до ТзОВ «Довіра» з пропозицією продовжити термін дії зазначеного договору ще на 9 місяців та запропонував оплатити

перебування у нього телевізора та холодильника влітку у розмірі $\frac{1}{4}$ орендної плати, оскільки він ними не користувався.

ТзОВ «Довіра» відмовилося від запропонованих умов та поставило вимогу про повернення переданого у прокат майна та відшкодування завданих збитків у повному обсязі, у тому числі й упущеної вигоди.

Яким чином обрахувати розмір упущеної вигоди ТзОВ «Довіра»? Чи має право позивач вимагати її повернення? Вирішіть спір.

Задача 6

Між ТзОВ «Каскад» та підприємцем Собчаком у червні 2016 року було укладено договір оренди, згідно з яким ТзОВ (орендодавець) передало підприємцю (орендарю) тимчасове оплатне володіння та користування нежитлове приміщення загальною площею 200 м. кв. А у серпні 2016 року орендар в очікуванні дощової осені перекрив дах будівлі, в якій знаходився предмет оренди, металочерепицею, перед цим поставивши до відома орендодавця про свої наміри листом від 25 липня 2016 року.

У травні 2017 року після закінчення терміну дії договору оренди Собчак пред'явив ТОВ «Каскад» вимогу про компенсацію вартості нового даху. Але ТОВ «Каскад» відмовився, мотивуючи тим, що заміна даху була власною ініціативою Собчака.

Які правові наслідки припинення або розірвання договору оренди? Як вирішується питання права власності на поліпшення предмету оренди? Чим відрізняється поліпшення предмету договору оренди від його ремонту (поточного, капітального)? Вирішіть справу.

Задача 7

У серпні 2016 року Першин (орендодавець) звернувся до суду з позовом до Друженка (орендаря) про розірвання договору оренди, відшкодування матеріальної та моральної шкоди, посилаючись на те, що 6 квітня 2016 року між ними було укладено договір оренди трактора К-701 строком на один рік та орендною платою в розмірі 13 тис. грн. щомісяця.

17 травня 2016 року позивачу стало відомо, що трактор знаходиться без догляду, у технічно несправному стані та розукомплектований, що підтверджується актом державного інспектора Держтехнагляду від 25 травня 2016 року. Борг відповідача з орендної плати становить 39 тис. грн. Матеріальна шкода внаслідок розукомплектування та доведення трактора до технічно несправного стану складає: вартість мосту - 55 тис. грн., ручного гальма - 2 900 грн., шини 720/665 ФД№12 - 22 945 грн., НШ-100А-3л - 446 грн., НШ-71В-3л - 443 грн., сільфонів - 416 грн., ТНВД - 7 тис. грн., усього на суму 89 150 грн. Зазначеними діями відповідача йому нанесено моральну шкоду. Просив стягнути з відповідача на його користь 128 150 грн. матеріальної шкоди, 15 тис. грн. моральної шкоди та розірвати договір оренди.

Яке рішення прийме суд? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 8

Ларіна знаходилась у фактичних шлюбних відносинах з Оришком, вела з ним спільне господарство та проживала з ним в однокімнатній квартирі, яка належала до державного житлового фонду. Разом з ними проживала їх спільна неповнолітня донька, яка носила прізвище Оришка та у свідоцтві про народження якої Оришко був записаний її батьком.

Ларіна та її донька у квартирі прописані (zareєстровані) не були, оскільки ЖЕК відмовив їм у цьому, мотивуючи недостатньою площею квартири.

Через 10 років спільного проживання Оришко помер. Міськвиконком подав позов до міського суду про виселення Ларіної та її доньки, які «самовільно зайняли квартиру». Позов був задоволений. Адвокат Ларіної подав апеляційну скаргу до апеляційного суду.

Яке рішення повинен прийняти суд? Які докази повинні бути ним прийняті до уваги? Чи правомірно відмовив ЖЕК у приписці (реєстрації)? Дайте відповіді на запитання. Аргументуйте.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір дарування; дарувальник; обдарований; дарунок; договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому; договір пожертви; договір ренти; одержувач ренти; платник ренти; відплатна рента; безоплатна рента; строкова рента; безстрокова рента; рентні платежі; договір довічного утримання (догляду); відчужувач майна; набувач майна.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: під час вивчення зазначеної теми потрібно з'ясувати сутність договорів, які стосуються передання майна у користування. Особливу увагу слід приділити суб'єктному складу та істотним умовам вказаних договорів.

Особливу увагу слід звернути на такі питання:
 регулювання договору найму та його різновидів;
 особливості предмету окремих видів договорів;
 істотні умови договору лізингу, його види і форми;
 особливості укладення та виконання договору оренди житла з викупом.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на вивченні положень наступних нормативних актів:

Цивільний кодекс України (глава 55-59);

Господарський кодекс України (ст. ст. 283-291).

Житловий кодекс УРСР: Закон України від 30.06.1983 № 5464-X // ВВРУ. — 1983. — № 28. — Ст. 573.

Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI // ВВРУ. — 2011. — №13, / № 13-14, № 15-16, № 17. — Ст. 11.

Про оренду державного та комунального майна: Закон України 10.04.1992 № 2269-XII // ВВРУ. — 1992. — № 30. — Ст 416;

Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу: Закон України 07.02.2002 № 3065-III // ВВРУ. — 2002. — № 30. — Ст. 205;

Про господарську діяльність у Збройних Силах України: Закон України від 21.09.1999 № 1076-XIV // ВВРУ. — 1999. — № 48. — Ст. 408;

Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI // ВВРУ. — 2013. — № 25. — Ст. 252;

Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. - № 23. - Ст.118 (ст. 14-15).

Про оренду землі: Закон України 6.10.1998 № 161-XIV // ВВРУ. — 1998. — № 46. — Ст. 280;

Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 № 723/97-ВР.

Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Мініюсту від 22.02.2012 № 296/5 від 22.02.2012 року // ОВУ. — 2012. — № 17. — Ст. 632.

Про затвердження Порядку реєстрації договорів оренди земельної частки (паю): Постанова КМУ від 24.01.2000 № 119 // ОВУ. — 2000. — № 4. — Ст.113;

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України 01.07.2004 № 1952-IV // ВВРУ. — 2004. — № 51. — Ст. 553;

Про затвердження Методичних рекомендацій Міністерства юстиції України стосовно державної реєстрації права користування (найму, оренди) будівлею або іншими

капітальними спорудами, їх окремими частинами: Наказ Мін'юсту України від 13.10.2010 р. № 2500/5 // Податки та бухгалтерський облік. — 2010. — № 87.

Семінарське заняття 3

Тема 31-32. Зобов'язання з договору підряду. Окремі види договору підряду

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття, юридичні ознаки та елементи договору підряду (*сторони, істотні умови, форма договору підряду*).
2. Поняття та значення проектно-кошторисної документації.
3. Зміст договору підряду (права та обов'язки підрядника та замовника).
4. Відповідальність сторін за договором підряду та припинення договору.
5. Договір побутового підряду.
6. Договір будівельного підряду.

Ситуативні завдання

Вирішіть задачі:

Задача 1

Будівельники Олексієнко та Волошин домовились з Петровим про будівництво для нього дачі. Вартість робіт, строк виконання були визначені у письмовому документі, який сторони назвали «трудовий договір». Матеріали для будівництва зобов'язувався надати Петров до 10 травня. Сторони розпочали роботи своєчасно і вже 28 травня майже усі роботи були завершені.

Вони повідомили замовника Петрова про те, що 30 травня просять його прийняти для прийняття роботи. 29 травня залишилось повісити ворота. У ніч з 28 на 29 травня внаслідок землетрусу дачу було повністю зруйновано. Петров приїхав ранком 2 червня для прийняття роботи та відмовився оплатити їх виконання, вимагаючи від Олексієнка та Волошина безоплатно збудувати нову дачу з власних матеріалів.

Хто несе ризик випадкового знищення (пошкодження) предмету договору підряду? Проаналізуйте ситуацію та вирішіть спір. Чи зміниться рішення суду, якщо Петров прийняв предмет договору частково (будівельникам залишилося повісити ворота), і внаслідок землетрусу дачу було повністю зруйновано?

Задача 2

Незадовго до закінчення робочого дня до майстерні з ремонту годинників завітали працівники місцевої лікарні. У майстерні знаходився завідувач Смирнов, добре знайомий відвідувачам. Один з них, громадянин Іванов, передав свій годинник громадянину Смирнову для ремонту. Той, оглянувши годинник, повідомив, що ремонт буде коштувати 100 грн. У зв'язку з тим, що майстерня вже закривалася, Смирнов прийняв годинник, але не видав одразу власникові відповідної квитанції, а пообіцяв, що видасть її вранці наступного дня.

Ранком Смирнов повідомив, що годинник випадково розбився: Смирнов поклав його до шухляди з інструментами, а учень майстерні Чорнявий випадково кинув туди ж металевий інструмент та пошкодив годинник. Вартість ремонту тепер буде складати не 100, а 200 грн.

Власник зажадав від майстерні та особисто від її завідувача відшкодування вартості годинника. Директор підприємства, до складу якого входила майстерня, з приводу вимог власника годинника повідомив, що відповідальність у даному випадку майстерня не несе, оскільки жодних правових відносин між нею та власником годинника не виникло.

Охарактеризуйте форму договору побутового підряду. Як слід вирішити даний спір? Чи зміниться рішення суду, якщо Іванов передав годинник Смирнову для ремонту без свідків?

Задача 3

Петраков 20 грудня отримав з пральні чотири сорочки. 28 грудня він розгорнув сорочки та побачив на комірці трьох сорочок брудні плями. У той же день він звернувся у пральню з проханням перепрати та переprasувати сорочки. Приймальниця відмовилась виконати прохання. Завідуюча приймальним пунктом, до якої звернувся Петраков, заявила, що оскільки недоліки у роботі були явними та замовник про них не повідомив одразу при отриманні сорочок, він тим самим позбавив себе права заявити про недоліки у роботі у подальшому, тим більше, що пройшло вже більше тижня. Петраков написав скаргу до об'єднання «Міські пральні».

Яку відповідь об'єднання повинно дати Петракову? Можливо йому варто звернутися до суду? Дайте каліфікрвану конультацію.

Задача 4

Відповідно до укладеного 15 січня 2016 року договору будівельного підряду будівельне об'єднання «Міськпромстрой» зобов'язане було побудувати склад для ВО «Луч». Об'єм товарної будівельної продукції був визначений договором у сумі 150 000 грн. Термін закінчення будівництва — червень 2016 року. Фактично склад був готовий до здачі у серпні 2016 року. Акт про готовність складу був підписаний приймальною комісією 10 серпня 2016 року.

1 вересня 2016 року замовник пред'явив претензію підряднику з вимогою сплатити встановлену законом пеню за несвоєчасне закінчення будівництва складу. Підрядник відмовився сплатити пеню, посилаючись на те, що затримки у виконанні робіт виникли у зв'язку з прострочкою передачі замовником технічної документації, внесення під час будівництва змін до проектної-кошторисної документації, несвоєчасне забезпечення будівництва обладнанням. Замовник 15 листопада 2016 року звернувся до господарського суду з позовом про стягнення з підрядника зазначеної вище пені.

Як вирішити спір між сторонами? Яке значення для вирішення спору мають зазначені порушення умови договору замовником?

Задача 5

У грудні 2016 року було достроково здано в експлуатацію приміщення тваринницької ферми. Підрядник за дострокове введення об'єкта в експлуатацію отримав премію у сумі 50 тис. грн. У березні 2017 року внаслідок осадки фундаменту та утворення тріщин приміщення ферми почало руйнуватись. На проведення необхідних пошукових, проектних та відновлювальних робіт замовник витратив 250 тис. грн., про стягнення яких з підрядника він і подав позов до господарського суду.

Замовник вважав, що причиною руйнування приміщення ферми було допущене підрядником нерівномірне ущільнення ґрунту при будівництві будівлі. Крім того, замовник просив стягнути з підрядника 50 тис. грн. премії, яку він отримав за своєчасне та якісне виконання робіт.

За висновком технічної експертизи, яка була призначена господарським судом, причиною руйнування споруди була просадка фундаменту через недостатнє ущільнення ґрунту підрядником, а також недоброякісний цемент, який був використаний при будівництві приміщення ферми.

Яке рішення необхідно прийняти у справі?

Задача 6

Генпідрядник-трест приступив до робіт зі спорудження інженерного корпусу для виробничого об'єднання та виявив ряд грубих помилок у проектній документації. У зв'язку з цим трест призупинив роботи та висунув вимогу до замовника про внесення необхідних виправлень у проектну документацію, а також про відшкодування йому збитків, що виникли у зв'язку з простоем робочих та будівельної техніки.

Як у даній ситуації повинен поступити замовник? Який діючий порядок внесення змін у затверджену проектно-кошторисну документацію?

Задача 7

У жовтні 2018 року Сьомін, звернувшись до суду з позовом, зазначив, що згідно з договором про дольове інвестування у житлове будівництво від 25 жовтня 2017 року, укладеним між ним та АТ “Оконтант”, він виконав взяті на себе зобов'язання та сплатив товариству 100 відсотків вартості об'єкта інвестування, однак АТ “Оконтант” відмовляється передати йому у власність житлове приміщення, а вимагає додаткової сплати грошових коштів.

Посилаючись на викладене, позивач просив визнати за ним право власності на вказане житлове приміщення, стягнути з АТ “Оконтант” неустойку за несвоєчасне виконання зобов'язання у розмірі 429 630 грн. та 5 тис. грн. на відшкодування моральної шкоди.

Які істотні умови договору будівельного підряду? Чи буде даний договір вважатись договором будівельного підряду? Чи підлягає сплаті неустойка та відшкодування моральної шкоди? Відповідь обґрунтуйте.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір підряду, підрядник, замовник, субпідрядник, генеральний підрядник, проектно-кошторисна документація, ризик підрядника; договір побутового підряду, договір будівельного підряду, підрядник, замовник, субпідрядник, генеральний підрядник, проектно-кошторисна документація, фронт робіт, ошадливість підрядника, кошторис, договір підряду на проектні та пошукові роботи, договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: під час вивчення зазначеної теми потрібно з'ясувати сутність договорів, які стосуються виконання робіт. Особливу увагу слід приділити формі та істотним умовам різновидів договору підряду.

Особливу увагу слід звернути на такі питання:
 регулювання договору підряду та його різновидів;
 особливості предмету окремих видів договорів;
 суб'єктний склад договорів;
 істотні умови договорів підряду.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України (глава 61).

Про захист прав споживачів: Закон України від від 12.05.1991 № 1023-ХІІ;

Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII.

Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999 № 687-XIV.

Про затвердження правил побутового обслуговування населення: Постанова КМУ від 16.05.1994 № 313 (редакція від 17.01.2014);

Інструкція щодо надання послуг з ремонту, пошиття та в'язання трикотажних виробів, затверджена наказом Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 27.08.2000 № 20;

Інструкція щодо надання послуг з ремонту і пошиття взуття, затверджена наказом Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 27.08.2000 № 20;

Інструкція щодо надання послуг з ремонту побутової радіоелектронної апаратури, затверджена наказом Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 27.08.2000 № 20;

Про затвердження Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів: Постанова КМУ від 11.04.2002 № 506;

Про затвердження Правил надання послуг з технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів: Наказ Мінінфраструктури 28.11.2014 № 615.

Семінарське заняття 4

Тема 39-40. Транспортні та експедиційні зобов'язання.

Зобов'язання з договору зберігання

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика договорів про надання послуг.
2. Види перевезень та їх правове регулювання.
3. Договір перевезення вантажу.
4. Договір перевезення пасажирів та багажу.
5. Договір транспортного експедирування.
6. Претензії та позови при перевезеннях.
7. Загальна характеристика договору зберігання.
8. Договір складського зберігання товарів.
9. Характеристика спеціальних видів зберігання.

Ситуативні завдання

Вирішіть задачі:

Задача 1

Рудієнко уклала з туристичною фірмою договір на туристичне обслуговування. За ним туристична фірма зобов'язувалася надати Рудієнко наступні послуги: забезпечити їй перевезення до місця відпочинку, поселити у готелі, обумовленому у договорі, організувати екскурсійні подорожі. Рудієнко зобов'язувалася оплатити вартість туристичних послуг.

Коли Рудієнко прибула до місця відпочинку, з'ясувалося, що вільних місць у готелі, зазначеному у договорі, немає. Представник туристичної фірми запропонував їй поселитися в іншому готелі. Рудієнко відмовилася, вказавши на те, що умови проживання у цьому готелі є надзвичайно низькими. Вона також висловила бажання розірвати з туристичною фірмою договір та повернутися додому.

Представник туристичної фірми відповів, що це неможливо, оскільки літак літає до Києва лише раз на тиждень. Після цього Рудієнко поселилася у готелі, запропонованому представником туристичної фірми.

Повернувшись з відпустки, Рудієнко на підставі Закону України «Про захист прав споживачів» звернулася до суду з позовом про розірвання договору на туристичне обслуговування та стягнення збитків у зв'язку з неналежним наданням послуг. У позовній заяві вона просила повернути їй кошти, сплачені за надання туристичних послуг за договором та відшкодувати моральну шкоду.

Відповідач у судовому засіданні заперечив позовні вимоги, оскільки відсутність у готелі вільних місць — не його вина, а вина готелю, який мав перед туристичною фірмою зобов'язання надати певну кількість місць на визначений період часу.

Чи може бути задоволена вимога Рудієнко про розірвання договору? Чи може виконання виконавцем частини обов'язків за договором про надання послуг звільнити його від відповідальності за договором?

В яких випадках виконавець-підприємець звільняється від відповідальності за договором платного надання послуг?

*Які права виникають у споживача у зв'язку з наданням йому послуги неналежної якості згідно з Законом України «Про захист прав споживачів»?
Вирішіть справу по суті.*

Задача 2

Громадянин Мушкін згідно з проїзним квитком зайняв місце у купе поїзду Хмельницький - Сімферополь. Роздягнувшись та залишивши свої речі, Мушкін пішов по вечеряти до вагону-ресторану. Повернувшись до купе, він не виявив своїх речей. Мушкін пред'явив свої претензії провіднику та начальнику потяга. Останні відмовились зафіксувати факт пропажі та відхилили будь-які вимоги щодо відшкодування втрачених речей.

Повернувшись до Хмельницького, Мушкін пред'явив позов до управління залізниці про відшкодування вартості багажу на суму 890 грн. та моральної шкоди на суму 1000 грн. У позовній заяві було вказано, що речі могли зникнути через невиконання провідником своїх обов'язків.

Чи буде позовна заява задоволена? Вирішіть справу по суті.

Вкажіть відмінність між поняттями «ручна поклажа», «багаж», «вантажобагаж». Які особливості їх перевезення та відшкодування шкоди за їх втрату.

Задача 3

Броварське лісогосподарське управління 19 грудня відвантажило вагон ялинок для торгівельного підприємства. Ялинки були призначені для продажу до Нового року. Однак залізниця доставила їх покупцю лише 2 січня наступного року, коли вони втратили будь-яку цінність. Торгівельне підприємство подало претензію, а потім і позов до управління залізниці про стягнення 56 610 грн. збитків у зв'язку з прострочкою доставки вантажу. Управління залізниці і претензію, і позов не визнало.

Чи вправі торгівельне підприємство вимагати відшкодування збитків? Які документи необхідні для обґрунтування позицій позивача та відповідача? Як вирішити цей спір?

Задача 4

Вантажовідправник відвантажив аптечному складу м. Вінниця вагон медичної гігроскопічної вати. При вивантаженні та перевірці вантажу виявлено недостачу 7 мішків вати. Окрім того, 2 мішки були розірвані та при їх перевірці виявлено недостачу 9 пакетів вати, про що складено комерційний акт від 15.03.2017 р. № 932.

Вантаж прибув у справному вагоні, зі справними пломбами відправника.

Згідно з даними вагонного листа вагон із спірним вантажем було розвантажено 15.03.2017 року. Вантажовідправник — Черкаська фабрика гігроскопічної вати, - не була викликана для приймання товару та комерційний акт не підписала.

Аптечний склад (м. Вінниця) заявив позов до вантажовідправника та перевізника — Управління Південно-Західної залізниці про стягнення збитків, спричинених недостачею вантажу.

Який договір опосередковує відносини між названими суб'єктами? Який порядок звернення з позовом до залізниці? Перерахуйте підстави, за наявності яких залізниця звільняється від відповідальності. Запропонуйте своє аргументоване вирішення спору.

Задача 5

Коллективне сільськогосподарське підприємство звернулося з позовом до господарського суду до Управління Південної залізниці про стягнення вартості двох комбайнів, які не прибули на станцію призначення. Втрата двох комбайнів із п'яти, переданих до перевезення залізничним транспортом, підтверджується комерційним актом.

Заперечуючи проти позову, залізниця послалася на практичну неможливість втрати вантажу у зв'язку з його великою вагою.

Якими документами слід обґрунтувати вимоги позивача? Як треба оцінити доводи відповідача? Як вирішити цей спір?

Задача 6

Управління річкового пароплавства подало позов до організації-контрагента про стягнення 500 тис. грн. штрафу за невиконання плану перевезення вантажу у червні поточного року.

Відповідач, не заперечуючи проти факту невиконання, послався на те, що у червні цього року було велике мілководдя на річці, по якій повинен був проводитись сплав деревини, тому вантаж не міг бути сплавленим до пристані на річці, звідки він вже повинен був перевозитись на суднах річкового пароплавства.

Позивач, визнаючи факт мілководдя на річці, по якій повинна була сплаватися деревина, разом з тим подав акт, з якого видно, що у відповідача у тому місці, звідки повинен був проводитись сплав, заготовленої деревини не було.

Які документи застосовуються для оформлення договору перевезення вантажів на внутрішніх водних шляхах? Чи підлягає позов річкового пароплавства задоволенню? Обґрунтуйте.

Задача 7

За договором складського зберігання товарний склад прийняв на зберігання від ТОВ «Ластівка» 360 кг м'ясопродуктів та 145 кг риби різних сортів.

У зв'язку із аварією в енергосистемі складські приміщення було відключено від енергопостачання. Товарний склад було попереджено про те, що ремонт ліній електропередач може зайняти 2 доби. Щоб запобігти псуванню переданого на зберігання майна, товарний склад негайно попередив усіх покладавачів про необхідність забрати товар зі складу. ТОВ «Ластівка» не змогло оперативним чином вивезти свій товар, у результаті чого частина майна була зіпсована. ТОВ «Ластівка» звернулось до товарного складу з вимогою про відшкодування збитків.

Які правові наслідки дострокового припинення або розірвання договору складського зберігання? Чи підлягає вимога ТОВ «Ластівка» задоволенню? Хто повинен відповідати за збитки, завдані ТОВ «Ластівка»?

Задача 8

Громадянин Пуговкін поклав речі у автоматичну камеру схову на залізничному вокзалі. На наступний день, повернувшись за речами, Пуговкін виявив, що камера схову відкрита і речі зникли. Пуговкін звернувся до адміністрації залізничного вокзалу з вимогою про відшкодування вартості втрачених речей, зданих на зберігання на суму 5340 грн.

Звернувшись в суд, Пуговкін вимагав від адміністрації залізничного вокзалу відшкодування вартості втрачених речей, зданих на зберігання на суму 5340 грн.

Які відносини виникли між П. Пуговкін та управлінням залізниці: з договору зберігання чи з договору майнового найму? На кого покладається обов'язок з відшкодування завданих збитків? Вирішіть справу по суті.

Задача 9

Громадянка Лялька залишила свій автомобіль «Мерседес» на платній автостоянці. Черговий автостоянки зробив відмітку про автомобіль у журналі реєстрації.

Повернувшись зранку за машиною, Лялька виявила, що колеса зняті, з машини викрадено магнітолу вартістю 2350 грн. Лялька заявила претензію до адміністрації автостоянки. Остання відмовилась відшкодувати збитки, завдані громадянці Ляльці,

посилаючись на те, що автостоянка лише надає місце для користування і тому не несе відповідальності за збереження майна.

Проаналізуйте ситуацію. Вирішіть спір.

Задача 10

Громадянка Мудра звернулась в поліклініку на прийом до лікаря-терапевта. Перед входом у кабінет стояв вішак для верхнього одягу. Роздягнувшись, Мудра попросила подивитись за курткою жінку, що сиділа у черзі, та зайшла до кабінету. Після прийому лікаря Мудра не виявила своєї куртки та звернулась із письмовою заявою до адміністрації лікарні. Їй пояснили, що лікарня не несе відповідальності за речі, залишені без догляду у коридорі, оскільки на першому поверсі працює гардероб.

Чи можна розцінювати наявність вішака у коридорі перед кабінетом лікаря як публічну пропозицію про укладення договору зберігання? Чи виникли правовідносини із зберігання у даному випадку? Чи змінилась би ситуація, якби на першому поверсі поліклініки не було гардеробу, а на дверях кожного кабінету містилося б оголошення «Вхід у верхньому одязі заборонено».

Задача 11

На період літніх канікул за усною домовленістю між комендантом гуртожитку та студентами Кротом, Мазуром, Яровим у кімнаті, де вони проживали, були залишені речі: книжки, 3 ковдри, "Холодильник Saturn ST-CF2952, що належав Кроту, посуд та інше побутове майно.

Повернувшись після канікул, студенти не виявили своїх речей, двері кімнати були розбиті. Вони звернулися з претензією до коменданта гуртожитку.

Які особливості зберігання майна в готелях та гуртожитках? Чи виникли у даній ситуації правовідносини з договору зберігання? Вирішіть спір.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір транспортного експедитрування, перевезення, вантаж, пасажир, багаж, цивільно-правова відповідальність, фактична шкода; договір зберігання, зберігач, професійний зберігач, поклажодавець, договір складського зберігання товарів, зберігання майна в ломбардах, зберігання цінностей в банку, зберігання в камерах схову організацій, транспортних організацій, зберігання майна в готелях, гуртожитках, гардеробах, секвестр, зберігання автотransпортних засобів, договір охорони.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

За договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу (ч.1 ст.929 ЦК України).

Юридичні ознаки договору: взаємний, консенсуальний (коли експедитор організує виконання експедиційних послуг) або реальний (коли експедитор надає експедиційні послуги із ввіреним йому вантажем), відплатний.

За договором зберігання одна сторона (зберігач) зобов'язується зберігати річ, яка передана їй другою стороною (поклажодавцем), і повернути її поклажодавцеві у схоронності (ст.936 ЦК України). Регулювання договору зберігання здійснюється Главою 66 ЦК України.

Юридичні ознаки договору: односторонній, реальний та безвідплатний. Однак, коли зберігання здійснюється на засадах підприємницької діяльності (професійним зберігачем), то він перетворюється у взаємний, консенсуальний та відплатний.

Під час вивчення зазначеної теми потрібно з'ясувати сутність договорів, які

стосуються надання послуг. Особливу увагу слід приділити відмежуванню договорів на виконання робіт від договорів про надання послуг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України;

Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 р.;

Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 1.07.2004 р.;

Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 6.04.2000 р.;

Про сертифіковані товарні склади та прості та подвійні складські свідоцтва: Закон України від 23.12. 2004 р.;

Про порядок надання фінансових послуг ломбардами: положення, Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005 р.;

Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12. 2000 р.;

Правила користування готелями та аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України 16.03. 2004 р.;

Правила зберігання транспортних засобів на автостоянках, затверджені Постановою КМУ від 22.01. 1996 р.

Особливу увагу слід звернути на такі питання:

регулювання договорів про надання послуг та його різновидів;

особливості предмету окремих видів договорів;

суб'єктний склад договорів;

істотні умови договорів про надання послуг.

Семінарське заняття 5

Тема 41, 43. Зобов'язання із страхування.

Зобов'язання з договорів позики, кредиту та факторингу

Питання для усного опитування та дискусії

1. Основні поняття страхового права.
2. Види та форми страхування.
3. Договір страхування.
4. Особливості договору страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
5. Договір позики.
6. Кредитний договір.
7. Договір фінансування під уступку грошової вимоги (факторинг).

Ситуативні завдання

Студенти вирішують ситуації за поданою фавбулою з теми заняття:

Задача 1

Приватний стоматолог Орлов уклав з акціонерною страховою компанією “Інтер” договір страхування майнової відповідальності за шкоду, заподіяну при виконанні своєї діяльності на суму 50000 грн.

Пацієнт Комар звернувся до суду з вимогою про стягнення із стоматолога Орлова 1500 грн. відшкодування за неякісну санацію та 2000 грн. моральної шкоди.

Рішенням суду з Орлова було стягнуто 1380 грн. відшкодування та 1000 грн. моральної шкоди. Стоматолог Орлов звернувся до страховика про виплату страхового відшкодування.

Чи може бути об'єктом страхування майнова відповідальність за шкоду, заподіяну особою при виконанні своїх службових, трудових чи договірних обов'язків? Чи підлягає виплаті та в якому розмірі страхове відшкодування у даній ситуації?

Задача 2

Громадянин Коваленко застрахував життя та здоров'я сина Віктора.

21 грудня 2017 року внаслідок дорожньо-транспортної пригоди Віктор загинув, громадянин Коваленко отримав значні тілесні ушкодження. По факту ДТП була порушена кримінальна справа, вироком суду встановлена вина Коваленка у скоєнні ДТП. Страховик відмовив у виплаті страхового відшкодування, оскільки смерть Віктора сталася з вини громадянина Коваленка — батька Віктора.

Дайте правовий аналіз ситуації. Чи матиме страховик право на суброгацію за умови виплати страхового відшкодування?

Задача 3

У жовтні 2017 р. громадянка Таркова, ознайомила із рекламною об'явою в обласній газеті «Полтавський вісник» про те, що всі особи, які оформлять річну підписку на цю газету, будуть застраховані НАСК «Оранта» від нещасного випадку. Вона оформила підписку на «Полтавський вісник» на 2016 рік.

23 жовтня 2018 р. під час посадки на поїзд Таркова впала під вагон, що призвело до ампутації нижніх кінцівок та пальців на руках. Справедливо вважаючи, що страховий випадок настав, Таркова звернулася до НАСК «Оранта» за виплатою страхової суми. Проте у Полтавській обласній дирекції НАСК «Оранта» їй було відмовлено у виплаті страхової суми із посиланням на Правила добровільного страхування громадян від нещасних випадків, відповідно до яких застрахованою вважається особа у віці від 16 до 69 років, тоді як вік громадянки становить 71 рік. Оскільки вимоги Таркової не були задоволені, вона звернулася із позовною заявою до суду.

Чи було в даному випадку укладено договір страхування? Яке значення мають Правила страхування? Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 4

Громадянин Фантамас у відділенні банку отримав кредит на придбання автомобіля, на який і купив автомобіль SKODA. Працівниками банку його було попереджено, що для забезпечення повернення кредиту потрібно обов'язково застрахувати автомобіль за Правилами добровільного страхування і що банк співпрацює лише з однією страховою компанією. Таким чином був укладений Договір добровільного страхування транспортного засобу, яким було передбачено, що при настанні страхового випадку, в т.ч. ДТП, Страховик брав на себе зобов'язання здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику.

Під час дії договору страхування автомобіль Фантамаса під керуванням його товариша – Куца, який керував автомобілем згідно з довіреністю, внаслідок ДТП отримав значні механічні пошкодження. Вартість відновлювального ремонту автомобіля складає 133873,64 грн.

Фантамас у той же день зв'язався по телефону з працівниками страхової компанії, подав заяву про настання страхового випадку і по мірі отримання документів надавав їх страховій компанії. Йому було обіцяно відшкодувати суму заподіяного матеріального збитку. Однак в подальшому Страхувальник відмовив йому у виплаті страхового відшкодування з посиланням на п. 13.2.5 Правил страхування наземного транспорту, оскільки автомобілем керувала особа, яка не зазначена у Договорі як особа, що має право керувати цим транспортним засобом.

Чи є правомірною відмова у виплаті страхового відшкодування? Чи правомірною вимога банку про укладення договору страхування із конкретною страховою компанією? Вирішіть спір.

Задача 5

Внаслідок аварії, яка сталася на шляху прямування міжміського автобуса, загинув пасажир Соловей. На його утриманні перебували дружина та двоє неповнолітніх дітей. Дружина Солов'я звернулася до управління міжміських пасажирських перевезень з вимогою про відшкодування шкоди, яка зумовлена загибеллю годувальника. Управління порадило громадянці звернутися до страхової організації. Страхова організація, з'ясовуючи обставини справи, встановила, що Соловей у зв'язку з тим, що прибув за кілька хвилин до відправлення автобуса, не зміг взяти проїзний квиток. З огляду на це страхова організація відмовила у виплаті страхової суми, адже, на думку представника страхової організації, у даному випадку не був укладений договір страхування. Дружина потерпілого, не погоджуючись із позицією страхової організації, звернулася до суду.

Чи може вважатися у даному випадку договір страхування укладеним? Чи має право дружина Солов'я на одержання страхової виплати? Обґрунтуйте рішення суду.

Задача 6

Майно підприємства загальною вартістю 200 млн. грн. Застраховане 100 млн. грн. Через пожежу знищено майна на 80 млн. грн.

Яку суму страхового відшкодування отримає страхувальник: 1) за пропорційною системою відшкодування; 2) за системою "першого ризику"?

Задача 7

У січні 2015 р. між Арутюновим (позикодавець) та Січко (позичальник) було укладено договір позики, предметом якого була грошова сума. Договір укладений строком на 1 рік з виплатою відсотків. Через три місяці після укладення договору Арутюнов пред'явив до Січка вимогу щодо сплати грошей, пославшись на тяжке матеріальне становище, в якому він раптово опинився через неочікуване скорочення штату працівників, під яке він потрапив. Арутюнов вважав, що такі обставини є обставинами непереборної сили (форс-мажор), а відтак він не може нести відповідальність за односторонню відмову від договору.

Січко погодився з вимогами Арутюнова, проте натомість повідомив його про те, що він, у свою чергу, звільняється від обов'язку сплачувати відсотки за позику. На його думку, у даному випадку має місце залік (зарахування) взаємних вимог за договором.

Чи правомірними є вимоги позичальника та позикодавця?

Задача 8

Підприємець уклав кредитний договір з комерційним банком. З'явившись у банк за одержанням кредиту наступного дня після встановленого договором терміну його одержання, Підприємець сказав, що весь кредит йому не потрібний і він візьме тільки половину суми. Банк йому відмовив та запропонував взяти кредит у повному розмірі відповідно до договору.

Чи правомірні дії Підприємця та банку? Вирішіть справу.

Задача 9

«Приватбанк» 05.11.2015 р. уклав кредитний договір з гр-кою Щокіною у розмірі 10000 грн. З моменту оформлення кредиту погашення не проводилися. Протягом року заборгованість по кредиту не гасилась і становила 10 000 грн.

23.10.2016 р. в Банк звернулася с заявою гр-ка Щокіна з інформацією про те, що вона кредит не отримувала, про кредит дізналась від співробітників банку, паспорт не

втрачала і пред'явила для огляду оригінал паспорта. Візуально при порівнянні фото в оригіналі паспорта особи гр-ки Щокіної та фотографії у ксерокопії паспорта встановлено, що на фотографії у ксерокопії зображена не вона. При огляді документів кредитної справи вона пояснила, що у ксерокопії її паспорта розміщена фотографія невідомої їй людини; підписи та почерк, виконані від її імені на копіях паспорта, ІН, анкеті позичальника, договорі – також не її; внесені дані про місце проживання в заяві на видачу кредиту не відповідають дійсності: гр-ка Щокіна за вказаною адресою ніколи не проживала.

Які подальші дії повинні вчинити співробітники банку та (або) гр-ка Щокіна? Які є дані обставини підставою для визнання договору недійсним?

Чи зобов'язана гр-ка Щокіна відшкодувати суми заборгованості за вказаним кредитним договором? Вирішіть спір.

Задача 10

Підприємець Дунаєвський з метою погашення заборгованості за кредитним договором перед комерційним банком продав останньому грошову вимогу до підприємця Крамаря, термін платежу якої вже настав.

Банк запропонував Крамарю погасити грошову вимогу. Щоб її сплатити, Крамар був змушений терміново продати за зниженою ціною товар, отриманий від Дунаєвського.

Після цього Крамар пред'явив вимогу до Дунаєвського про відшкодування збитків, викликаних порушенням останнім договору, укладеного між ними при здійсненні угоди по купівлі-продажу товару, де було зазначено про заборону уступки вимоги.

Чи правомірна вимога Крамаря до Дунаєвського? Чи буде дійсною уступка комерційному банку грошової вимоги, якщо між Дунаєвським та Крамарем існує угода про її заборону? Вирішіть справу.

Методичні вазівки:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: страхування, страховик, страхувальник, страхова сума, перестраховування, співстрахування, страхова оцінка, страховий платіж, страхове відшкодування, франшиза, договір страхування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

За договором страхування одна сторона (страховик) зобов'язується у разі настання певної події (страхового випадку) виплатити другій стороні (страхувальникові) або іншій особі, визначеній у договорі, грошову суму (страхову виплату), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі та виконувати інші умови договору (ст.979 ЦК України).

Юридичні ознаки договору: взаємний, реальний (набуває чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачено договором) та відплатний.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України;

Про страхування: Закон України від 7.03. 1996 р.;

Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1.07. 2004 р.;

Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління Національного Банку України від 21.01. 2004 р.

Тема 47, 51. Зобов'язання із відшкодування шкоди.

Здійснення права на спадкування

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика зобов'язань із відшкодування шкоди:
2. Окремі види зобов'язань із відшкодування шкоди:
 - 2.1. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або місцевого самоврядування, їх посадовою або службовою особою.
 - 2.2. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями та бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органу досудового розслідування, прокуратури або суду.
 - 2.3. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою.
 - 2.4. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою та неповнолітньою особою.
 - 2.5. Відшкодування шкоди, завданої злочинцем.
 - 2.6. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною фізичною особою, та фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.
 - 2.7. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
 - 2.8. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.
 - 2.9. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт та послуг.
3. Основні поняття спадкового права.
4. Спадкування за заповітом.
5. Спадкування за законом.
6. Поняття та способи здійснення права на спадкування.
7. Відумерлість спадщини.
8. Оформлення спадкових прав.
9. Охорона спадкового майна.
10. Спадковий договір.

Ситуативні завдання

Вирішіть задачі:

Задача 1

Волков покінчив життя самогубством, кинувшись під поїзд. Дружина загиблого пред'явила позов до управління залізниці про відшкодування шкоди на утримання двох малолітніх дітей віком 5 та 9 років та на своє утримання, оскільки вона не працює у зв'язку з необхідністю доглядати за дітьми. Позов подала і мати загиблого Волкова, яка вважала, що хоча вона і не знаходилась на його утриманні, однак за віком (62 років) та станом здоров'я потребує матеріальної допомоги.

Відповідач заперечував проти позову, посиляючись на те, що Волков сам кинувся під поїзд і машиніст не зміг відвернути його загибель. При розгляді справи було встановлено, що самогубство Волков здійснив у стані запаморочення на ґрунті психічного захворювання.

Чи підлягає позов задоволенню? Аргументуйте.

Задача 2

А. Буров, який страждав на тяжке психічне захворювання, проник до квартири Снігурової та пошкодив належне їй майно. Шкода склала 5 000 грн. Снігурова подала позов про стягнення зазначеної суми до матері хворого — О. Бурової, як до такої, що не здійснювала належного контролю за своїм хворим сином.

У процесі судового розгляду справи було встановлено, що, по-перше, А. Буров не визнавався недієздатним у встановленому законом порядку; та, по-друге, його мати під час заподіяння ним шкоди тяжко хворіла та знаходилась на стаціонарному лікуванні у лікарні.

Хто є належним відповідачем за позовом Снігурової? Чи підлягає позов задоволенню? Які варіанти розвитку подій можуть мати місце у подальшому?

Задача 3

Петрова внаслідок необережного поводження з ножицями серйозно поранила руку Нікіфоровій, яка працювала разом з нею на фабриці.

Потерпіла звернулася до юридичної консультації з проханням роз'яснити: до кого вона може подати позов про відшкодування шкоди: до Петрової чи до фабрики? Яку пораду слід дати Нікіфоровій?

Задача 4

Працівник Хімзаводу Журчик вкрав із цистерни, що належала Хімзаводу, метиловий спирт, яким пригостив свого приятеля Солодко. У наслідок отруєння Журчик втратив зір на обидва ока та став інвалідом I групи, а Солодко втратив зір на 50% та став інвалідом II групи. Вважаючи, що використання та зберігання метилового спирту є джерелом підвищеної небезпеки, Журчик та Солодко пред'явили позов до Хімзаводу з вимогою відшкодувати шкоду, заподіяну їх здоров'ю.

Яке рішення повинен прийняти суд? Рішення аргументуйте.

Задача 5

Від'їжджаючи у відрядження на 2 дні, батьки малолітнього Богдана (13 років) попросили сусідку Ібрагімову доглядати за Богданом та надавати йому у разі необхідності допомогу. У перший день, залишившись один дома, Богдан почав пускати з балкону паперові літачки, підпалюючи їм хвости. Один з літачків попав на балкон Соколової. Почалася пожежа, внаслідок якої Соколової було заподіяно майнову шкоду у розмірі 20 000 грн.

Соколова звернулася до батьків Богдана з вимогою про відшкодування шкоди. Але останні заявили, що шкоду повинна відшкодувати сусідка Ібрагімова, яка повинна була доглядати за Богданом під час їх відрядження.

Вирішіть справу. Відповідь аргументуйте.

Задача 6

Колишнє подружжя Іванченків (Ірина та Олег), які мешкали після розлучення в одній квартирі, знаходились у неприязних стосунках. Після чергової сварки І. Іванченко розіслала близьким родичам колишнього чоловіка телеграми, в яких повідомила про його смерть.

Коли родичі, що прибули із різних міст, з'ясували, що О. Іванченко живий та здоровий, вони вирішили звернутися до адвоката з питанням, чи мають вони юридичні підстави вимагати від І. Іванченко відшкодування витрат, що вони понесли на авіаквитки, проживання у готелі та харчування, а також моральної шкоди.

Яку відповідь повинен надати адвокат? Які норми закону слід використати для відповіді на питання?

Задача 8

Петренко пред'явив позов до виробничого об'єднання «Поліграфкнига» про відшкодування шкоди, завданої здоров'ю.

У позові він зазначив, що працює у відповідача з 2010 р. на посаді інженера. 30 березня 2015 р. при прямуюванні з роботи його було побито невідомими, внаслідок чого він протягом двох тижнів перебував на лікарняному та втратив у заробітку.

Посилаючись на ці обставини, а також на те, що відповідальність за втрату ним заробітку повинен нести відповідач, оскільки нещасний випадок стався з ним по дорозі з роботи, Петренко просить стягнути на його користь 3 000 гривень втраченого заробітку.

Яке рішення повинен винести суд? Яке рішення повинен винести суд, якщо б побиття Петренка сталося 30 березня 2006 року?

Задача 9

Після смерті Миколи про свої претензії на спадщину заявили: його син від першого шлюбу — Сергій та дружина від другого шлюбу — Надія. Сергій заперечував проти вимог Надії, зазначаючи, що другий шлюб батька був розірваний 5 років тому за рішенням суду, яке набуло законної сили. Надія посилалася на те, що ані вона, ані Микола в органах РАЦСу розірвання шлюбу не реєстрували. Одночасно вона стверджувала, що Сергій не може бути визнаний спадкоємцем, оскільки шлюб Миколи з матір'ю Сергія свого часу був визнаний судом недійсним.

Чиї претензії на спадщину обґрунтовані?

Задача 10

Сергій та його дружина Олена потрапили в автомобільну катастрофу. Сергій помер у той же день, а Олена — на наступний день. Після їхньої смерті залишилось наступне майно: будинок, належний Сергієві (вартістю 100 000 грн.) та автомобіль, оцінка якого після аварії склала 20 000 грн., подарований Олені її батьками у день її 55-річчя.

При оформленні спадщини з'ясувалося, що Сергій залишив заповіт на усе своє майно на користь сина від першого шлюбу — Микити. Їх спільну з Оленою дочку Світлану він позбавив права спадкування. Ще про одного сина — Павла — у заповіті не згадувалося. У Олени із спадкоємців залишилися, відповідно, діти — Світлана і Павло, а також батько Віктор Петрович.

Хто із спадкоємців та на яку частину майна у грошовому виразі може претендувати?

Задача 11

Роман Мацюк заповів усе своє майно інститутіві, в якому працював. Заповіт був оскаржений обома його синами. Старший послався на те, що він, будучи шахтарем, пішов на пенсію у 55 років і тому на день відкриття спадщини (йому до цього часу виповнилося 58 років) був вже 3 роки непрацездатним та просив визнати за ним право на обов'язкову частку. Аналогічну вимогу заявив і молодший син Романа, оскільки він, хоча і продовжував працювати, був інвалідом II групи. Представник інституту визнав у суді позов старшого з братів і просив відмовити другому позивачеві, посилаючись на те, що при заробітку в 3200 грн. та пенсії за інвалідністю останній не може бути визнаний таким, що має право на обов'язкову частку у спадщині.

Вирішіть справу.

Задача 12

Томін видав своїй дружині Томиній розписку у тому, що він при оформленні заповіту на належне йому майно не згадає у ньому дітей від першого шлюбу. Через рік Томін помер. У його заповіті, посвідченому нотаріальною конторою, передбачалось, що все належне йому особисте майно він заповідає у рівних частках дітям від першого шлюбу — 20-літній доньці та 23-річному сину. Томіна звернулася до суду з позовом про визнання цього заповіту недійсним, посилаючись на те, що при його вчиненні Томін порушив домовленість, оформлену виданою розпискою.

Чи має правову силу дана розписка? Назвіть випадки визнання заповіту недійсним. Зробіть правовий аналіз. Визначте частки спадкоємців у разі спадкування за законом. За умовами задачі складіть заповіт та свідоцтво про спадкування за заповітом.

Задача 13

Стародум склав заповіт на все майно, яке належало йому, на користь свого старого друга Гревчука. Через два місяці після цього Стародум впав та отримав серйозну травму ноги та руки, у зв'язку з чим потрапив до лікарні.

За весь час перебування Стародума у лікарні Гревчук жодного разу не відвідав його. Образившись на друга, Стародум склав новий заповіт, за яким будинок, вклад в ощадкасі та автомашину передавав своєму непрацездатному братові, який проживав з ним на протязі кількох років. Бібліотеку він ще при житті передав інституту, в якому працював багато років.

Після смерті Стародума між його братом та Гревчуком виник спір відносно того, кому повинні бути передані речі Стародума, що знаходились у його будинку. Брат Стародума вважав, що він, як спадкоємець, який мешкав разом зі спадкодавцем, повинен отримати предмети домашньої обстановки та вжитку окрім своєї частки спадщини за заповітом.

Розкрийте порядок спадкування утриманців за законом. Які права на спадкування мав би непрацездатний брат у випадку не включення його в заповіт? Який порядок внесення змін та скасування заповіту? Як потрібно вирішити спір? Складіть заяву до нотаріальної контори про скасування заповіту та заяву про зміну заповіту.

Методичні вказівки:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: недоговірні зобов'язання, зобов'язання із публічної обіцянки винагороди, зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення, зобов'язання із рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи, зобов'язання із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи, зобов'язання із відшкодування шкоди, зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави, зобов'язання із відшкодування шкоди, казус (випадок), непереборна сила, умисел потерпілого, завдавач шкоди, потерпілий, відшкодування шкоди в натурі, відшкодування збитків, спадкове право, спадкування, спадкодавець, спадкоємець, спадщина, час відкриття спадщини, місце відкриття спадщини, заповіт, заповідальний відказ, обов'язкова частка у спадщині, спадкування за законом, черги спадкоємців за законом, спадкування за правом представлення, підпризначення спадкоємця.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Законодавець розрізняє наступні види недоговірних зобов'язань:

- зобов'язання із публічної обіцянки винагороди;
- зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення;
- зобов'язання із рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи;
- зобов'язання із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи;
- зобов'язання із відшкодування шкоди;
- зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Спадкування – це перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців) (ст.1216 ЦК України).

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на положеннях таких нормативних актів:

Цивільний кодекс України;

Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від від 1.12. 1994 р.;

Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції: Закон України від 19.05. 2011р.;

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02. 2012 р. // ОВУ. – 2012. – №17. – Стор.66.

Про Спадковий реєстр: положення, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 7.07. 2011 р.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 28.

Зобов'язання з договору купівлі-продажу

Питання для самоконтролю:

1. Поняття, значення і сфера застосування договору купівлі-продажу.
2. Гарантійний строк та строк придатності товару.
3. Продаж товару за зразками.
4. Продаж товарів з використанням автоматів.
5. Договір найму-продажу.
6. Договір купівлі-продажу нерухомості.
7. Купівля-продаж державного та комунального майна в процесі приватизації.
8. Договір купівлі-продажу на товарних біржах.
9. Договір купівлі-продажу з аукціону та на конкурсі.
10. Поняття та види деривативів. Форвардний і ф'ючерсний контракт. Опціон.
11. Договір міжнародної (зовнішньоторговельної) купівлі-продажу. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів (ІНКОТЕРМС).

Тема 29.

Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання (догляду)

Питання для самоконтролю:

1. Юридична природа договору пожертви.
2. Наслідки використання пожертви не за призначенням.
3. Коло осіб, які наділені правом вимоги розірвати договір пожертви.
4. Відмінність договору ренти від договору довічного утримання (догляду).
5. Різновиди договору ренти.
6. Обтяження рентою нерухомого майна.
7. Захист інтересів одержувача ренти.
8. Договір безстрокової ренти. Викуп безстрокової ренти.

Тема 30.

Зобов'язання з договорів найму (оренди), лізингу і позички

Питання для самоконтролю:

1. Прокат технічних засобів.
2. Договір найму (оренди) земельної ділянки.

3. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Права на земельну ділянку при оренді будівлі.
4. Договір найму (оренди) транспортного засобу.
5. Договір найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем. Договір найму (оренди) транспортного засобу без екіпажа.
6. Договір оренди підприємств.

Тема 31.

Зобов'язання з договору підряду

Питання для самоконтролю:

1. Відмінності підрядного і трудового договорів.
2. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи. Зміна і припинення договору підряду.
3. Захист прав споживачів у сфері побутового обслуговування населення.
4. Цивільно-правове значення технічної документації на капітальне будівництво.
5. Контроль замовника за виконанням робіт.
6. Договір замовника з інженерною організацією.

Тема 32.

Окремі види договору підряду

Питання для самоконтролю:

1. Виконання договору будівельного підряду.
2. Особливості договору підряду на будівництво об'єктів «під ключ».
3. Договір підряду на проведення проектних і пошукових робіт, його елементи і зміст. Укладення і виконання договору підряду на проведення проектних і пошукових робіт. Експертиза і прийняття технічної документації.
4. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Зміст договору. Відповідальність за порушення договору.
5. Договір на виконання підрядних робіт для державних потреб. Державний контракт на виконання робіт для державних потреб. Підстави і порядок укладення державного контракту. Зміст і виконання державного контракту.
6. Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів державного замовлення.

Тема 33.

Загальна характеристика зобов'язань щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Питання для самоконтролю:

1. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
2. Сторони та істотні умови договору про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
3. Об'єкт права інтелектуальної власності та права щодо його використання як особливий предмет договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Форма договору.

Тема 34.

Окремі види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Питання для самоконтролю:

1. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності відповідно до Цивільного кодексу України.

2. Ліцензія на використання об'єкта інтелектуальної власності. Види ліцензій: виключна, одична, не виключна.
3. Ліцензійний договір.
4. Види ліцензійних платежів.
5. Субліцензійний договір.
6. Договір про створення на замовлення і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
7. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
8. Інші договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
9. Видавничий договір.
10. Постановчий договір.
11. Сценарний договір.
12. Договір про депонування рукопису.

Тема 35.

Зобов'язання з договору комерційної концесії

Питання для самоконтролю:

1. Розмежування договору комерційної концесії та інших договорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Договір комерційної субконцесії.
3. Припинення та зміна договору комерційної концесії.

Тема 36.

Загальна характеристика зобов'язань про спільну діяльність

Питання для самоконтролю:

1. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань про спільну діяльність.
2. Сторони договору про спільну діяльність.
3. Істотні умови договору про спільну діяльність.
4. Форма договору про спільну діяльність та особливості його укладення.
5. Зміст договору про спільну діяльність.
6. Припинення договору.

Тема 37.

Зобов'язання з договору простого товариства

Питання для самоконтролю:

1. Сторони договору простого товариства.
2. Внески учасників договору простого товариства.
3. Правовий режим загального майна учасників договору.
4. Ведення загальних справ товариства.
5. Відповідальність учасників за договором простого товариства за загальними зобов'язаннями.
6. Просте торгове і просте цивільне товариство.
7. Договір про спільну діяльність по створенню чи реорганізації юридичної особи.

Тема 38.

Зобов'язання з договору про надання послуг

Питання для самоконтролю:

1. Поняття і види договірних зобов'язань з надання послуг.
2. Поняття договору оплатного надання послуг, його співвідношення з підрядним договором.

3. Предмет і зміст договору надання послуг.
4. Укладення і виконання договору надання послуг.
5. Види договорів надання послуг.

Тема 39.

Транспортні та експедиційні зобов'язання

Питання для самоконтролю:

1. Транспортні зобов'язання, їх поняття і види. Транспортне законодавство.
2. Система транспортних договорів. Договори про організацію перевезень вантажів.
3. Особливості договору перевезення вантажу на різних видах транспорту.
4. Договір буксирування.
6. Загальна і окрема аварія.
7. Поняття і види експедиційних послуг.
8. Договори про експлуатацію під'їзних колій, подачу та збирання вагонів. Вузлові правочини.

Тема 40.

Зобов'язання із договору зберігання

Питання для самоконтролю:

1. Поняття і предмет договору зберігання.
2. Знеособлене зберігання.
3. Професійне і побутове зберігання.
4. Договір зберігання на товарному складі.
5. Зберігання речей із правом їх використання.
6. Договір охорони.
7. Обов'язок зберігання в силу закону.

Тема 41.

Зобов'язання зі страхування

Питання для самоконтролю:

1. Поняття, значення і сфера застосування страхування.
2. Форми і види зобов'язань за страхуванням.
3. Співстрахування, подвійне страхування і перестрахування.
4. Підстави виникнення зобов'язань за страхуванням.
5. Страховий поліс.
6. Страхування життя.
7. Страхування від нещасливих випадків і хвороб.
8. Добровільне медичне страхування.

Тема 42.

Зобов'язання про надання юридичних послуг

Питання для самоконтролю:

1. Поняття і види юридичних послуг.
2. Цивільно-правове оформлення посередництва.
3. Агентський договір.
4. Відмінність агентського договору від договорів доручення і комісії.
5. Субагентський договір.

Тема 43.

Зобов'язання з договорів позики, кредиту та факторингу

Питання для самоконтролю:

1. Відсотки за договором позики.

2. Наслідки порушення позичальником обов'язку щодо повернення суми позики.
3. Уступка грошової вимоги як спосіб забезпечення виконання кредитного зобов'язання.
4. Переуступка грошової вимоги.
5. Особливості управління емісійними цінними паперами.

Тема 44.

Зобов'язання з договорів банківського вкладу та банківського рахунку. Розрахункові зобов'язання

Питання для самоконтролю:

1. Співвідношення договорів банківського рахунку і банківського вкладу.
2. Списання коштів з банківського рахунку. Арешт рахунку і призупинення операцій за рахунком. Правові наслідки порушення договору банківського рахунку.
3. Обов'язок щодо збереження банківської таємниці. Цивільно-правовий захист прав вкладників і інших клієнтів банку.
5. Основні форми безготівкових розрахунків.
6. Вексель та його види.

Тема 45.

Поняття, види та функції недоговірних зобов'язань

Питання для самоконтролю:

1. Поняття та основні ознаки недоговірних зобов'язань, їх відмінність від договірних зобов'язань.
2. Функції недоговірних зобов'язань.
3. Недоговірна відповідальність.
4. Недоговірні зобов'язання як охоронні зобов'язання.

Тема 46.

Зобов'язання з односторонніх правочинів та з дій у чужому інтересі

Питання для самоконтролю:

1. Зобов'язання з публічної обіцянки нагороди.
2. Зобов'язання з публічного конкурсу.
3. Зміна умов і скасування публічного конкурсу.
4. Поняття й особливості алеаторних (ризикових) угод.
5. Зобов'язання з проведення ігор і укладення парі.
6. Зобов'язання, що виникають при проведенні лотерей, тоталізаторів і інших ігор публічно-правовими утвореннями чи з їх дозволу.
7. Правові наслідки створення загрози життю і здоров'ю фізичної особи, а також її майну чи майну юридичної особи.

Тема 47.

Зобов'язання із відшкодування шкоди

Питання для самоконтролю:

1. Поняття і юридична природа зобов'язань із відшкодування шкоди (деліктних зобов'язань).
2. Співвідношення понять «деліктне зобов'язання» і «деліктна відповідальність».
3. Суб'єкти й об'єкт зобов'язання із відшкодування шкоди.
4. Зміст зобов'язання із відшкодування шкоди.
5. Поняття моральної шкоди.
6. Окремі види зобов'язань, що виникають із відшкодування шкоди.
7. Особливості відшкодування ядерної шкоди.

8. Особи, зобов'язані відшкодувати шкоду та строки відшкодування.

Тема 48.

Зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

Питання для самоконтролю:

1. Поняття зобов'язання, що виникає внаслідок набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційного зобов'язання).
2. Умови виникнення зобов'язань з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Форми і види набуття, збереження без достатньої правової підстави.
3. Одержання набувачем неналежного. Збереження майна за рахунок порушення чужих прав.
4. Зміст зобов'язання, що виникає внаслідок набуття, збереження майна без достатньої правової підстави
5. Майно, набуте, збережене без достатньої правової підстави, що не підлягає поверненню.
6. Субсидіарне застосування зобов'язань, що виникають з безпідставного збагачення. Співвідношення кондикційного позову з договірним, виндикаційним і деліктним позовами.

Тема 49.

Цивільно-правове регулювання спадкових відносин

Питання для самоконтролю:

1. Поняття і значення спадкування.
2. Спадкове правонаступництво і його види.
3. Підстави спадкування.
4. Відкриття спадщини.
5. Суб'єкти спадкового правонаступництва.
6. Об'єкти спадкового правонаступництва. Спадкова маса.

Тема 50.

Види спадкування

Питання для самоконтролю:

1. Поняття заповіту.
2. Вимоги до заповіту.
3. Форма заповіту.
4. Порядок складання заповіту.
5. Секретний заповіт.
6. Спадкування за законом.
7. Спадкування за правом представлення.

Тема 51.

Здійснення права на спадкування

Питання для самоконтролю:

1. Прийняття спадщини.
2. Способи і строк прийняття спадщини.
3. Спадкова трансмісія.
4. Оформлення спадкових прав.
5. Охорона спадкового майна.
6. Зобов'язання зі спадкового договору.

1.5. Контрольна робота

1.5.1. Організаційно-методичні рекомендації щодо написання контрольної роботи

Обсяг контрольної роботи повинен складати 12-20 сторінок друкованого тексту, не враховуючи список використаних джерел та додатків до роботи.

Контрольна робота за структурою складається з частин, що зазначені у завданні. Титульний аркуш оформляється за зразком 1. Вступ та висновки у контрольній роботі, котра включає різноманітні завдання (теоретичні та практичні), оформляти не потрібно.

Студент самостійно здійснює підбір нормативно-правових актів, загальної, навчальної, наукової та спеціальної літератури у систематизованих каталогах бібліотеки інституту, а також на місцях, у відповідних виконавчих та судових органах.

Матеріали, зібрані у процесі вивчення нормативно-правових актів, літератури повинні бути проаналізовані студентом, узагальнені і використані при написанні контрольної роботи.

Контрольна робота складається з таких складових:

титульний листок;

зміст контрольної роботи;

викнані завдання;

Список використаних джерел.

Контрольну роботу слід виконувати на папері формату А4 (203x297 мм). Контрольна робота може подаватися у рукописному варіанті або надрукована через 1,5 інтервали при комп'ютерному наборі.

Студент зобов'язаний при написанні та друкуванні тексту контрольної роботи залишити поля з країв аркуша: зверху — 20 мм, знизу — 20 мм, ліворуч — 30 мм, праворуч — 10 мм. Текст контрольної роботи повинен розміщуватись на одній стороні аркуша.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні контрольної роботи. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Кожна частина контрольної роботи повинна мати своє найменування відповідно до отриманого завдання. Кожна структурна частина контрольної роботи повинна починатися з нової сторінки. У кінці тексту в алфавітному порядку складається Список використаних джерел. Контрольна робота підписується студентом і вказується дата її виконання.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
Юридичний факультет
Відділення заочної форми навчання**

Навчальна дисципліна:

Цивільне право

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

завдання 8

Виконав:

Коцюба І. О.,

студент 2 групи 2 курсу

Перевірила:

Бориславська М. В.,

кандидат юридичних наук, доцент

Хмельницький

2019

1.5.2. Завдання на контрольну роботу

Варіант № 1

1. Загальна характеристика договору міни.
2. Підстави припинення договору найму (оренди) земельної ділянки (з використанням судової практики).
3. Скласти таблицю «Види договорів роздрібної купівлі-продажу» (із зазначенням критеріїв розмежування, особливостей видів договору).
4. Навести правові позиції Верховного Суду України по справах з договору страхування (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1

У вересні 2018 р. Арбузов звернувся до суду із позовом до Бабкіної про визнання недійсною окремої частини правочину. У позові він зазначав, що він у 2012 р. поїхав за кордон з метою заробити гроші на покупку квартири. Періодично висилав зароблені гроші відповідачці, на той час його дружині. У кінці березня 2017 р. відповідачка повідомила йому по телефону, що вона купила для них квартиру.

У грудні 2017 р. він повернувся із-за кордону та разом із відповідачкою та донькою став проживати у зазначеній квартирі. Документів на квартиру він не перевіряв, оскільки у цьому не було необхідності. У серпні 2018 р. між ним та відповідачкою шлюб було розірвано. Відповідачка відмовилась показати документи на квартиру, тому він ознайомився із ними через нотаріуса. Тоді йому стало відомо про незаконність укладення договору. За цим договором квартира була куплена на його неповнолітню доньку — Галину. Представником покупця за договором виступала його колишня дружина — відповідачка.

Посилаючись на порушення нотаріусом п. 3.2.-3.3. Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, оскільки він не давав згоди на вчинення цього правочину, а також на порушення норм Сімейного кодексу України, зокрема ст. ст. 54, 65, просив визнати недійсною частину договору купівлі-продажу квартири, у якій зазначено, що покупцем є Галина. Просив визнати за ним право спільної сумісної власності на квартиру, встановивши, що справжнім покупцем квартири була колишня дружина Бабкіна. Також Арбузов просив стягнути на його користь з відповідачки судові витрати та витрати на оплату допомоги адвоката.

Вирішіть спір. Яким буде рішення суду?

Задача 2.

Турецький здав квиток у касу аеропорту, оскільки літак, на якому він повинен був летіти з Харкова до Києва, затримався на три години і він вже не встигав зробити пересадку на рейс Київ — Анталія у Борисполі, де йому було заброньовано місце. При цьому він вимагав відшкодувати не тільки вартість квитка, але й заплатити штраф, передбачений у транспортному статуті, а також вартість туристичної путівки до Анталії, придбаної в туристичній агенції «Гамалія», та відшкодувати моральну шкоду. Адміністрація аеропорту відмовилася платити, мотивуючи це тим, що затримка вильоту відбулася через страйк заправників палива, а не з вини адміністрації аеропорту.

Чи підлягає задоволенню вимога пасажира Турецького? Чи змінилося б рішення задачі, якби затримка відбулася через відсутність палива або технічної несправності літака?

Варіант № 2

1. Зобов'язання з договору транспортного експедирування.
2. Поняття, елементи та особливості недоговірних зобов'язань.
3. Охарактеризувати: договір купівлі-продажу за наступною таблицею:

юр.	сторони	форма,	істот-	в т.ч.	зміст	відпові-
-----	---------	--------	--------	--------	-------	----------

ознаки		порядок укладення	умови	особливості предмету	зобов'язання (права, об'єкти сторін)	дальність

4. Навести правові позиції Верховного Суду України по справах з договору доручення та (або) комісії (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Осокін 20 травня 2015 року придбав автомобіль «Ланос» у ТОВ «А» з розстрочкою платежу на 2 роки. 20 вересня 2016 року автомобіль був викрадений з подвір'я будинку, в якому проживав Осокін. За фактом крадіжки було порушено кримінальну справу. На період розслідування злочину та розшуку автомобіля Осокін припинив сплату періодичних платежів, а згодом, оскільки автомобіль так і не було знайдено, відмовився їх сплачувати взагалі та зажадав повернення вже сплаченої суми. ТОВ «А», вважаючи дії Осокіна неправомірними, звернулось до суду з позовною заявою про стягнення з нього суми несплачених платежів у розмірі 18 тис. грн. та пені у розмірі 1 325 грн.

Хто несе ризик випадкової загибелі майна за договорами купівлі-продажу у розстрочку? Коли виникає право власності на майно, придбане за договорами купівлі-продажу у розстрочку? Вирішіть справу.

Задача 2.

Приватний підприємець Курочкін звернувся до суду з позовом до Мамаєва про стягнення заборгованості за договором транспортного експедирування. Позов мотивовано тим, що між ним та відповідачем було укладено договір, відповідно до якого відповідач за плату повинен був доставляти вантаж у м. Київ, отримувати за нього гроші та передавати їх позивачеві. Правовідносини щодо виконання цього договору були обумовлені трудовим договором та договором про матеріальну відповідальність. Оскільки трудовий договір не був зареєстрований у державних органах зайнятості населення, позивач вважає, що по суті їх правовідносини зводилися до транспортного експедирування.

25 червня 2018 року відповідач прийняв вантаж для перевезення у м. Київ. 26 червня 2018 року він доставив його, за що отримав гроші у сумі 56080 грн., придбав для позивача товар у м. Жмеринка на суму 19341,48 грн. Після повернення у м. Хмельницький відповідач повідомив його, що гроші у сумі 36738 грн., які він отримав за товар, у нього викрали із машини, з приводу чого останній звертався до правоохоронних органів. Приватний підприємець Курочкін вважає, що Мамаєв повинен нести відповідальність за порушення своїх зобов'язань за договором, у зв'язку з чим просив стягнути на його користь з відповідача 36738 грн., а також судові витрати.

Рішенням Хмельницького міськрайонного суду від 12 березня 2019 року позов приватного підприємця Курочкіна задоволено.

Які відносини (трудові чи цивільні) виникли між приватним підприємцем Курочкіним та Мамаєвим? Чи обґрунтоване рішення суду? Вирішіть справу по суті.

Варіант № 3

1. Загальна характеристика договору побутового підяду (з використанням судової практики).
2. Спеціальні види зберігання.
3. Скласти таблицю «Відмінність недоговірних зобов'язань від договірних» (із зазначенням критеріїв розмежування).
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах зі спадкування за законом (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1

Сидоров купив у меблевому магазині «В» меблі з умовою доставки до дому. Доставка меблів здійснювалась у день купівлі. Під час доставки меблів до дому Сидорова автомобіль, що їх перевозив, потрапив у ДТП та згорів. Разом з автомобілем згоріли й меблі Сидорова.

Сидоров звернувся до магазину з вимогою надати йому інший комплект таких самих меблів. Представник магазину відмовився задовольнити його вимогу, оскільки вини магазину у загибелі меблів немає, крім того ризик випадкової загибелі речей несе їх власник.

З якого моменту виникає право власності на майно, придбане за договором купівлі-продажу? Вирішіть спір.

Задача 2.

Бурков та Кіров у серпні усно домовилися про те, що Бурков протягом двох місяців буде зберігати у своєму гаражі два ящика пива загальною вартістю 357 гривень (21 неоподатковуваний мінімум доходів громадян), за що Кіров обіцяв заплатити 50 гривень. У вересні Кіров передав пиво Буркову, а через два місяці звернувся до нього з проханням повернути йому пиво. Бурков відмовився повернути ящики з пивом та взагалі заперечував факт того, що Кіров що-небудь передавав йому на зберігання і між ними існувала домовленість щодо цього.

Кіров звернувся до суду, який задовольнив його вимоги. Рішення суду ґрунтувалося виключно на свідченнях Зайцева, який був присутній під час того, як Бурков та Кіров домовлялися про зберігання пива. При цьому суд зазначив, що договір зберігання був укладений між сторонами в усній формі і що письмова форма для такого договору є необов'язковою, оскільки сума договору не перевищує 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та дорівнює 50 гривням (розмір плати за зберігання). Бурков оскаржив рішення місцевого суду в апеляційному порядку, зазначивши, що суд першої інстанції не міг обґрунтовувати своє рішення свідченнями Зайцева, оскільки сума договору зберігання (навіть, якщо такий і був би укладений ним із Кіровим) дорівнює 21 неоподатковваному мінімуму доходів громадян (вартість пива, яка була підтверджена Зайцевим), а, отже, такий договір повинен був укладатися у письмовій формі.

Яке рішення повинен винести апеляційний суд? Вирішіть справу. У якій формі має укладатися договір зберігання? Які наслідки її недодержання сторонами? Що слід розуміти під сумою правочину (ч. 3 ст. 208 ЦК) відносно договору зберігання?

Чи мав би право Кіров вимагати від Буркова укласти договір зберігання на умовах, про які сторони попередньо домовилися, якщо б у вересні Бурков відмовився б приймати пиво на зберігання? Обґрунтуйте свою позицію.

Варіант № 4

1. Договір управління майном.
2. Транспортне законодавство. Види транспортних договорів.
3. Скласти таблицю «Черги спадкоємців за законом» (із зазначенням спадкоємців за правом представлення).
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах про стягнення заборгованості за кредитним договором (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

У супермаркеті Німченко відібрав у візок літрову банку соку, банку маслин, фасовані м'ясні та макаронні вироби, печиво (всього на суму 350 грн). Прямуючи до каси, Німченко візком зачепив стелаж. Візок перекинувся, скляний посуд (з-під соку та маслин) розбився. Усі інші підібрані продукти виявилися непридатними до споживання. Продавець магазину заявила вимогу про сплату вартості відібраного Німченком товару у сумі 350 грн.

З якого моменту виникає право власності на придбані товари у сфері роздрібної

торгівлі? Чи правомірні вимоги представника магазину? Про яке зобов'язання – договірне або недоговірне, йдеться? Вирішіть спір.

Задача 2.

Підприємець, який за договором дорученням придбав для ТзОВ товар, помер до передачі його довірителеві. ТзОВ звернулося з вимогою до одного зі спадкоємців негайно передати їй товар. Спадкоємець погодився це зробити лише за умови, що ТзОВ компенсує йому витрати, які поніс підприємець у зв'язку з покупкою товару за вищу ціну, ніж була обумовлена з ТзОВ у договорі доручення.

Які правові наслідки зумовлює смерть повіреного? Які права та обов'язки мають спадкоємці повіреного? Чи правомірні вимоги ТзОВ та Спадкоємця? Як слід діяти ТзОВ, якому не було відомо про придбання товару Повіреном за вищою ціною? Як зміниться вирішення спору, якщо ТзОВ знало про відступ Повіреного від змісту доручення?

Варіант № 5

1. Предмет, зміст договору про надання послуг. Види договорів про надання послуг
2. Спадковий договір.
3. Скласти таблицю «Види заповітів» (із зазначенням критеріїв розмежування).
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах із відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

У жовтні 2018 року Моргун купив у Дворнікова складний велосипед. У травні 2016 року Моргун попросив Синаєва підготувати (розібрати, почистити) велосипед для поїздки, за що заплатив Синаєву 250 грн. При розборці велосипеда була виявлена тріщина на вилці переднього колеса, а також частковий зрив різьби на зажимному гвинті сідла.

Моргун звернувся до суду з позовом до Дворнікова з вимогою розірвати договір та повернути сплачену суму, а також відшкодувати йому збитки у сумі 250 грн. Дворніков заявив, що по-перше, про виявлені недоліки він сам не знав, по-друге, Моргун не подав йому претензію, а зразу звернувся з позовом до суду, і по-третє, оскільки після покупки велосипеда пройшло більше 6 місяців, то позивач пропустив строк позовної давності.

Яке рішення повинен винести суд?

Задача 2.

16-річний Бойко влітку працює за трудовим договором у комп'ютерному клубі. Бойко ознайомився зі змістом ст. 35 ЦК України та попросив батьків подати заяву органів опіки та піклування про надання йому повної цивільної дієздатності.

Отримавши їхню відмову, Бойко попросив адвоката звернутися у його інтересах до суду з метою отримати рішення про надання Бойко повної цивільної дієздатності.

Чи можуть Бойко та адвокат укласти договір доручення на ведення адвокатом судової справи від імені та в інтересах Бойка щодо надання останньому повної цивільної дієздатності? Як адвокатові слід проконсультувати Бойка?

Варіант № 6

1. Договір будівельного підряду.
2. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
3. Скласти таблицю «Відмінність договору підряду та трудового договору» (із зазначенням критеріїв розмежування).
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах про захист прав споживачів (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

ТзОВ при укладенні (в якості покупця) договору поставки з шинним заводом вимагала включити у договір умову про те, що до кожної партії шин, що відпускаються

постачальником, повинен додаватись документ з зазначенням номенклатури та розгорнутої технічної характеристики виробів. Обґрунтовувалось це тим, що шинний завод відвантажує конторі шини різних розмірів з різними показниками якості, а відсутність супровідних документів утруднює їх прийомку та оприбуткування.

Одночасно ТзОВ пропонувало встановити штраф у розмірі 50 грн. за кожний випадок відвантаження продукції без супровідних документів. Постачальник заперечував проти умови договору, запропонованої ТзОВ, оскільки, на його думку, такого роду обов'язки не передбачені Положенням про поставки продукції і тому не можуть бути накладені на нього і у договорі; а відносно штрафу, то його встановлення у договорі постачальник взагалі вважав неправомірним.

Чи правомірні вимоги покупця? При яких умовах сторони можуть передбачити у договорі штраф за невиконання прийнятих зобов'язань?

Задача 2.

Між Марущаком та Поповою було укладено договір доручення, відповідно до якого Попова доручила Марущаку від її імені представляти її інтереси з питань приватизації квартири. При виконанні доручення Марущаком було витрачено власні грошові кошти в сумі 2295 грн. 25 коп., з яких 2110 грн. 25 коп. – борг за комунальні платежі, 250 грн. – за оформлення довіреності. Згідно договору за надані послуги Марущак повинен був отримати від Попової винагороду у розмірі 2 500 грн.

Після подачі пакету документів до виконкому для вирішення питання по приватизації, Попова договір доручення припинила. Відшкодувати витрати та сплатити гонорар Марущаку вона відмовилась.

Які підстави та наслідки дострокового припинення договору доручення? Вирішіть справу по суті.

Варіант № 7

1. Договір перевезення вантажу (з використанням судової практики).
2. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.
3. Скласти проект договору довічного утримання.
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах зі спадкування за заповітом (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Фермерське господарство (ФГ) доставило на м'ясокомбінат 30 голів молодняка крупної рогатої худоби. Комбінат провів убій худоби тільки через 5 днів, причому всі ці дні худоба не отримувала кормів. Внаслідок цього ФГ було завдано шкоди на суму 15 320 грн. від зменшення худобою ваги. На цю суму ФГ оформило позов до м'ясокомбінату та передало його до суду, який повністю задовольнив позов.

М'ясокомбінат у своїй касаційній скарзі повідомив, що ФГ порушило Положення про порядок укладення та виконання договорів контрактації сільськогосподарської продукції, що виявилось у непогодженні з м'ясокомбінатом графіку доставки худоби, і це лишило комбінат можливості своєчасно прийняти доставлену худобу.

Чи підлягає задоволенню касаційна скарга м'ясокомбінату? Вирішіть справу.

Задача 2.

Громадянка Зунова здала до комісійного магазину пальто, яке було оцінене в 5 550 грн. Навідавшись через три тижні до магазину, Зунова виявила, що пальто продано 2 тижні тому, але за 5 000 грн. Продавець пояснила, що згідно Правил комісійної торгівлі, магазин вправі провести переоцінку тих речей, які не реалізовані протягом тривалого строку. Зунова не погодилася з таким поясненням та зажадала виплати їй не 5 000 грн., а 5 550 грн, як було обумовлено у договорі.

Проаналізуйте ситуацію. Ознайомтеся з Правилами комісійної торгівлі непродовольчими товарами.

Варіант № 8

1. Договір лізингу (загальна характеристика).
2. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.
3. Скласти таблицю «Особи, уповноважені посвідчувати заповіді».
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах з кредитних договорів (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

У листопаді 2016 року Ситникова звернулася до суду з позовом до Гедзя про визнання недійсним договору міни від 2 жовтня 2016 року. В обґрунтування позову Ситникова вказувала, що згідно договору вона обміняла належний їй житловий будинок у м. Ізяславі на належний відповідачу Гедзю житловий будинок у с. Борисів Ізяславського району. Ситникова вважає, що даний договір має бути визнаний недійсним, оскільки вона діяла під впливом помилки щодо об'єктивної оцінки якості та властивостей житлового будинку відповідача, оскільки будинок є необжитим, потребує значного ремонту, відсутній матеріал для опалення будинку у зимовий період.

Яке рішення має винести суд? Чи буде договір міни визнаний недійсним якщо особа, яка вчинила правочин, помилилася щодо обставин, які мають істотне значення?

Задача 2.

Гр-ка Сичкіна звернулася у суд з позовом, в якому просить визнати недійсними договір позики, посвідчений приватним нотаріусом та три договори про внесення до нього змін. В обґрунтування своїх вимог позивач посилається на те, що її чоловік гр-н Сичкін без згоди дружини уклав вищевказані договори, чим порушив її права щодо спільної сумісної власності, оскільки у разі невиконання боржником умов оспорюваних договорів останній буде відповідати своїм майном.

Чи застосовується до відносин із договору позики ст. 65 СК України, згідно з якою згода подружжя вимагається у разі розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя? Вирішіть спір.

Варіант № 9

1. Загальна характеристика договору позики (з використанням судової практики).
2. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.
3. Скласти проект договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому.
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах, що виникають з договорів купівлі-продажу (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Волинський є власником квартири у м. Хмельницький. Разом з Волинським у квартирі проживає його дружина.

Між АТ «Хмельницьктеплокомуненерго» та Волинським було укладено договір про тепло-, водопостачання та водовідведення зазначеної квартири. У період з 1 листопада 2015 року по 1 жовтня 2016 року утворилась заборгованість по оплаті за тепло-, водопостачання та водовідведення, зокрема: за опалення та підігрів води 7095 гр.80 коп., за воду та водовідведення 868 гр.89 коп.

АТ «Хмельницьктеплокомуненерго» звернулось до суду про солідарне стягнення з Волинського та його дружини заборгованості за тепло-, водопостачання та водовідведення у сумі 7 964 гр. 69 коп., а також судових витрат за розгляд справи у суді.

Хто є стороною у договорі постачання енергії через приєднану мережу? Чи відноситься водовідведення до договорів про постачання енергії через приєднану мережу? Вирішіть справу.

Задача 2.

Панін уклав договір банківського вкладу строком на шість місяців, обумовивши розмір відсотка, який буде виплачуватися наприкінці строку. Через місяць після здачі грошей банк зменшив процентну ставку на внесок Паніна. А через кілька днів з результатів аудиторської перевірки стало відомо, що умови забезпечення повернення внеску погіршилися: знизився розмір чистих активів банку та немає прибутку від його річної діяльності. Панін звернувся до комерційного банку з вимогою розірвання договору, повернення внеску, виплати йому відсотків у розмірі, встановленому у договорі.

Чи правомірна вимога Паніна до комерційного банку? Який розмір відсотків виплачується при розірванні строкового договору при нормальній роботі банку? Чи правомірні дії банку по зменшенню процентної ставки?

Варіант № 10

1. Договір комісії.
2. Загальні підстави виникнення зобов'язання внаслідок відшкодування шкоди.
3. З'ясувати співвідношення понять: «відповідальність», «захист» та «охорона» в цивільному праві.
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах, що виникають із договорів дарування (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Царьова є власником 1/4 частини будинку у м. Хмельницькому. Співвласником іншої частини цього будинку є Курочкін.

10 лютого 2018 року у належній Царьовій частині будинку внаслідок порушення правил безпеки при експлуатації опалювальної печі виникла пожежа, якою завдано матеріальну шкоду Курочкіну. У зв'язку з цим останній 28 лютого 2018 року пред'явив позов до Царенко та заявив клопотання про його забезпечення. Ухвалою суду від 13 березня 2018 року постановлено накласти арешт на частину будинку, яка на праві приватної власності належить відповідачці. Однак вона 16 березня того ж року подарувала її своєму сину Баранову, мотивуючи вчинення цього правочину бажанням передати право власності синові та у такий спосіб забезпечити його окремим житлом.

Курочкін подав позов про визнання такого договору дарування недійсним у зв'язку з тим, що: 1) Баранов не проживав у зазначеній частині будинку, 2) не проводяться відновлювальні роботи у пошкодженій частині будинку, 3) Баранов не був повідомлений про наявність судового спору.

Які істотні умови та форма договору дарування нерухомості? Вирішіть справу.

Задача 2.

Осокін випадково знайшов у метро гаманець, в якому виявилася візитка з домашньою адресою та фотографією Кілова. Виявилось, що гаманець дійсно належить Кілову, якому Осокін його й повернув. Після цього Осокін випадково у газеті натрапив на оголошення про винагороду у розмірі 1000 грн., обіцяну Кіловим тому, хто знайде його гаманець.

Осокін звернувся до Кілова з вимогою про сплату винагороди, посилаючись на те, що він виконав умови публічної обіцянки винагороди, визначені Кіловим. Останній відмовився виплатити винагороду, пославшись на те, що він здійснив би її виплату, якби Осокін пред'явив до нього вимогу одночасно з поверненням гаманця.

Чи має право Осокін претендувати на одержання винагороди?

Варіант № 11

1. Договір ренти.
2. Відповідальність за втрату, нестачу, пошкодження, псування вантажу (з використанням судової практики).
3. Скласти таблицю «Види транспортних договорів» (із зазначенням критеріїв розмежування).
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах, що виникають з договорів довічного утримання (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Марія Роїк звернулася до суду з позовом про визнання договору дарування недійсним. Позивачка вказала, що 25 листопада 2015 року помер її син, після смерті якого його дружина Галина Роїк почала оформляти документи для укладення договору дарування, за яким Марія Роїк передавала їй у власність житловий будинок з господарськими спорудами. При цьому колишня невістка (Галина Роїк) обіцяла доглядати Марію Роїк.

Однак, після укладення договору дарування Галина Роїк змінила своє ставлення до неї, почала її ображати, ніякої матеріальної допомоги їй не надавала, взагалі створила нестерпні умови для проживання, через що Марія Роїк вимушена проживати у родичів, доступу до свого житла не має. Крім того, у договорі дарування будинку нотаріус зазначив відповідачку як її дочку, хоча остання не є такою. Позивачка просила визнати договір дарування недійсним, у зв'язку з обманом її зі сторони відповідачки.

Яке рішення прийме суд? Відповідь обґрунтуйте, використовуючи судову практику.

Задача 2.

Повертаючись додому з роботи, пожежник Татарінов побачив, що з-під дверей магазину, що належить ТОВ «Весна», йде густий дим. Оскільки у магазині ніхто не відповідав на крики Татарінова, останній вибив вітрину магазину, загасив пожежу та врятував непритомну прибиральницю магазину Сороку, через недопалок цигарки якої виникла пожежа.

ТОВ «Весна» пред'явила вимогу до Татарінова про відшкодування шкоди, завданої знищенням вітрини, посилаючись на те, що товариство не уповноважувало Татарінова на вчинення зазначених дій. Татарінов у свою чергу зазначив, що рятувати чуже життя та майно від пожежі — його службовий обов'язок, тому ці відносини взагалі не можуть регулюватися цивільним правом, адже є трудовими. Він вважає, що пожежна частина, в якій він працює, зобов'язана відшкодувати шкоду, завдану його здоров'ю, адже, рятуючи життя та майно інших від пожежі, Татарінов ушкодив руку та зазнав опіків, на лікування яких витратив 7 000 грн.

Чиї вимоги є правомірними? Вирішіть справу по суті.

Варіант № 12

1. Особливості морського перевезення вантажу. Чартер.
2. Відшкодування шкоди, завданої органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду (з використанням судової практики).
3. Скласти таблицю «Способи та строк прийняття спадщини».
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у спорах, що виникають з договорів найму (оренди) (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Овсов, Глиба та П'ятак були засновниками ТзОВ. 21 червня 2016 року на загальних зборах засновників, на яких були присутні усі засновники, було прийнято рішення про продаж частини статутного капіталу Шестакову та Семеруку. На підставі цього рішення вони домовилися з Шестаковим про укладення з ним договору купівлі-продажу частки

статутного капіталу товариства, відповідно до якого Шестаков придбає 33 % статутного капіталу ТзОВ за 2 млн. доларів США, а Семерук придбає додатково 6,2 % статутного капіталу за 400 тис. доларів США.

Оскільки після прийнятого рішення та досягнення домовленості про укладення договору купівлі-продажу частки статутного капіталу Шестаков не мав можливості внести повністю всю суму, то він запропонував їм до внесення ним коштів укласти з ним договір дарування частки статутного капіталу, де був передбачений його обов'язок передати у майбутньому за це гроші.

2 липня 2016 року між сторонами було укладено договір дарування, однак Шестаков не передав товариству відповідної суми грошей.

У травні 2017 року Овсов, Глиба та П'ятак звернулися до суду з позовом до Шестакова та Семерука про визнання недійсним договору дарування частки статутного капіталу, посилаючись на зазначені обставини та вказуючи на те, що за цим договором обдарований мав здійснити на користь дарувальників дії майнового характеру. Овсов, Глиба та П'ятак вважали, що договір дарування частки статутного капіталу є недійсним та просили задовольнити їх позовні вимоги.

Чи будуть задоволені позовні вимоги Овсова, Глиби та П'ятака? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2.

По телеканалу «ТБТ» торговельна марка «Старт» оголосила конкурс про створення найкращого рекламного слогану спортивним товарам, що нею виробляються. Поет Петришин вирішив узяти участь у конкурсі, надіславши на адресу, зазначену в оголошенні, кілька варіантів рекламних слоганів.

На ім'я Петришина надійшов лист від торговельної марки «Старт», в якій була висловлена вдячність Петришину за його працю, проте вказувалося, що у зв'язку з перепрофілюванням її діяльності вона більше не займається виробництвом спортивної продукції, а відтак конкурс був скасований, про що раніше повідомлялося по радіо.

Хто виступив організатором конкурсу? Чи правомірні дії торговельної марки «Старт»? Чи може Петришин претендувати на виплату винагороди?

Чи змінилося б вирішення справи, якби Петришин для виконання конкурсного завдання узяв би відпустку за свій рахунок?

Варіант № 13

1. Авторський договір: поняття, види, умови, форма, відповідальність сторін.
2. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою та неповнолітньою особою.
3. Скласти таблицю або схему «Цивільно-правова характеристика спадкового договору».
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у спорах, що виникають із догору позики (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Бузькова 1928 р.н. 28 лютого 2016 року уклала договір довічного утримання з Благодійним фондом «Милість». Договір був нотаріально посвідчений. Згідно умов договору Бузькова передавала у власність Фонду однокімнатну квартиру загальною площею 31 кв.м. та вартістю 200 000 грн., взамін якої Фонд зобов'язувався надавати Бузьковій довічне утримання у вигляді безоплатного подальшого проживання у зазначеній квартирі, щомісячного матеріального забезпечення (продукти харчування, гроші) у розмірі не менш 3000 грн., щоденного прибирання у квартирі, забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення щомісячно не менш як на 2000 грн.

10 червня 2017 року Бузькова звернулась до суду з позовною заявою про розірвання договору довічного утримання, оскільки Фонд, починаючи січня 2017 року перестав

надавати матеріальне забезпечення у встановленому розмірі. Фонд подав зустрічний позов про визнання за ним права власності на частину квартири.

Чи може бути юридична особа у формі благодійної організації набувачем за договором довічного утримання? З якого моменту у набувача виникає право власності на об'єкт договору? Вирішіть справу.

Задача № 2.

До суду з позовною заявою проти АТП-11 звернулися пасажирів автобусу, що належав АТП-11, який у серпні 2015 р. слідував за маршрутом Київ — Харків. Із обставин справи виявилось, що, переїжджаючи через залізничний переїзд, автобус зіткнувся з потягом. У наслідок аварії пасажирів автобусу отримали тілесні ушкодження, деякі з них стали інвалідами II та I групи.

Під час слідства водій автобусу показав, що переїзд, який знаходиться у віданні Південної залізниці, був регульованим, але на той момент світлофор не працював. Тому водій, не побачивши потягу, поїхав через переїзд, у результаті чого трапилася аварія.

Вирішіть справу. На кого та в якому розмірі буде покладена відповідальність за шкоду, заподіяну здоров'ю громадян?

Варіант № 14

1. Договір фінансування від уступку права вимоги (факторинг).
2. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
3. Скласти схему «Поняття та елементи ліцензійного договору».
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у спорах, що виникають із договору поруки (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

У вересні 2018 року Шустова звернулася до суду з позовом про визнання дійсним договору довічного утримання.

Позивач зазначила, що вона разом зі двома неповнолітніми дітьми з 2014 року проживала у будинку свого вітчима Сімченка.

Сімченко мав намір за договором довічного утримання передати їй у власність вказаний житловий будинок.

10 листопада 2014 року вона з Сімченком звернулася до нотаріуса для посвідчення укладеного між сторонами у письмовій формі договору довічного утримання. Однак нотаріус відмовив у посвідченні такого договору у зв'язку з тим, що Сімченко не мав правостановлюючих документів на житловий будинок.

Через два роки за вироком суду Сімченко був засуджений до трьох років позбавлення волі, де невдовзі і помер.

Посилаючись на те, що договір довічного утримання не було посвідчено нотаріально, однак Сімченко мав викласти таку домовленість у відповідній формі, Шустова на виконання досягнутої з ним домовленості забезпечувала його продуктами харчування, надавала грошову допомогу, підтримувала житловий будинок у належному стані, відвідувала його в установі відбування покарань, поховала його за власний рахунок. Позивачка просила суд визнати договір довічного утримання, укладений 10 листопада 2014 року, дійсним.

Чи буде такий договір визнаний дійсним? Для розв'язання задачі проаналізуйте: ч. 2 ст. 220 ЦК України,

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Мінюсту від 22.02.2012 року (Офіційний вісник України. — 2012. — № 17. — Ст. 632);

Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» від 6 листопада 2009 року;

правові позиції Верховного Суду України.

Задача 2.

Громадянка І. придбала в комісійному магазині шубу, а через кілька днів виявила, що в деяких місцях хутро пошкоджено міллю. Вона звернулася до директора магазину з вимогою прийняти шубу і повернути її вартість або зменшити покупну ціну. Директор вимогу відхилив, посилаючись на те, що куплені в комісійному магазині речі поверненню і обміну не підлягають, а недоліки могли виникнути в той час, коли шуба знаходилася у покупця. Громадянка І. подала позов до комісійного магазину. Товарознавчою експертизою було встановлено, що хутро зіпсовано міллю давно, ще до того, як магазин прийняв шубу на комісію. Представник магазину заявив, що оскільки хутро зіпсоване не з вини магазину, то відповідальності за це магазин не несе. Свідком у суд була викликана минула власниця шуби, яка заявила, що коли вона здавала шубу на комісію, та не мала ніяких дефектів.

Чи зобов'язаний комісійний магазин перевіряти якість зданої речі? Як слід вирішити справу.

Варіант № 15

1. Захист прав споживачів.
2. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю (з використанням судової практики).
3. Скласти схему «Структура договору як юридичного документа».
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у у спорах, що виникають із договору іпотеки (не менше 6).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

У лютому 2016 року Буранов звернувся до суду з позовом до Старовойтової про визначення порядку виконання зобов'язань за договором довічного утримання, посилаючись на те, що 21 вересня 2016 року між ним та відповідачкою було укладено договір довічного утримання. За умовами цього договору Старовойтова передала йому у власність житловий будинок, а він зобов'язався її довічно утримувати та доглядати. Грошова оцінка видів матеріального забезпечення визначена у сумі 3000 грн. на місяць. Однак протягом останніх тижнів відповідачка своїми діями ускладнює виконання ним зобов'язань за договором.

Позивач просив визначити частину приміщення будинку, в якій має жити Старовойтова, а також визначити конкретно усі види матеріального забезпечення та догляду, якими він має забезпечувати відповідачку.

У березні 2016 року Старовойтова звернулася до суду з позовом про розірвання договору довічного утримання від 21 вересня 2016 року, посилаючись на те, що Буранов не виконує умови цього договору.

Рішенням міськрайонного суду від 27.03.2016 р. позов Старовойтової задоволено, а у задоволенні позову Буранова відмовлено.

Рішенням апеляційного суду від 18.06.2016 р. скасовано рішення районного суду, ухвалено нове рішення, яким задоволено позов Буранова, а Старовойтовій у задоволенні позовних вимог відмовлено.

У касаційній скарзі Старовойтова просить скасувати рішення апеляційного суду та залишити у силі рішення суду першої інстанції, посилаючись на порушення апеляційним судом норм матеріального та процесуального права.

Яке рішення прийме суд касаційної інстанції? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2.

Між Козирковим та Царенком у серпні місяці 2016 року укладено усну домовленість, відповідно до якої Царенко зобов'язався виконати ремонт фасаду будинку Козиркова, а той за якісно виготовлену роботу зобов'язався сплатити йому 20 000 грн.

Царенко зробив ремонт фасаду будинку та запевнив Козиркова, що робота виконана якісно. Проте через шість місяців на одній стороні будинку з'явилися бульбашки, після утворення яких фарба почала обсипатися. Згідно висновку інженера-будівельника дефекти виникли через неякісну роботу.

Визначте підстави відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт та послуг. Чи впливає на таке відшкодування той факт, що замовник прийняв роботу і визнав факт належного її виконання. Вирішіть спір.

Варіант № 16

1. Договір управління майном (з використанням судової практики).
2. Зобов'язання з безпідставного збагачення.
3. Скласти схему «Договори, що підлягають нотаріальному посвідченню».
4. Навести правові позиції Верховного Суду України у справах щодо вимог кредитора до спадкоємців (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

Між Управлінням комунального господарства виконкому Хмельницької міської ради (наймодавець) та ТзОВ «Орагон» (орендар) 20 серпня 2017 року укладено договір оренди складських приміщень площею 2 тис. кв. м. строком на 9 років. Актами перевірки використання орендованого майна (від 5 лютого 2018 року та 21 квітня 2018 року) було зафіксоване фактичне невикористання приміщень.

Управління комунального господарства виконкому Хмельницької міської ради 2 травня 2018 року звернулось до суду з позовною заявою про розірвання договору та повернення майна у зв'язку з його невикористанням.

Відповідач у судовому засіданні пояснив, що орендна плата сплачується ним вчасно та у повному обсязі та підтвердив тимчасове невикористання приміщень, але зазначив, що всі інші умови договору виконуються.

Які підстави розірвання договору оренди? Вирішіть справу.

Задача 2.

Від нещасного випадку на залізниці постраждало декілька пасажирів. Серед них опинилося подружжя Нестеренко, доставлене у важкому стані до лікарні. Не витримавши операції вночі помер чоловік, а через 9 годин після нього померла жінка. У подружжя не було спільних дітей, у чоловіка не було й батьків. Дочка жінки від першого шлюбу звернулася до нотаріальної контори з заявою про передання їй у спадщину як майна матері, так і майна вітчима. Вона заявила, що оскільки у вітчима спадкоємців по закону немає, його майно повинна була отримати у спадок її мати, яка померла пізніше вітчима. Але її мати не мала можливості висловити своє відношення до прийняття спадку, у зв'язку з чим за правилами про спадкову трансмісію це робить вона, дочка.

Нотаріус пояснив дочці Нестеренко, що вона може отримати свідоцтво про право на спадщину щодо майна матері, але права на майно вітчима не має.

Чи відповідає пояснення нотаріуса закону? Яке пояснення повинен був дати нотаріус, якщо було б уточнено, що смерть матері Нестеренко настала через добу після смерті її чоловіка? Як бути у випадку, коли заповідач розпорядився всім своїм майном, у тому числі предметами домашньої обстановки? Вирішіть спір. Складіть заяву про видачу свідоцтва про право на спадщину та свідоцтво про спадкування за законом.

Варіант № 17

1. Договір постачання енергетичними чи іншими ресурсами через приєднану мережу.
2. Усунення від спадщини (з використанням судової практики).
3. Скласти таблицю «Спільні риси договору довічного утримання (догляду) з іншими договорами: купівлі-продажу, міни, ренти, найму (оренди) за наступним зразком:

	юр. ознаки	сторони	форма, порядок уклад-я	істотні умови	в т.ч. особливості предмету	зміст зобов'язання (права, об-ки сторін)	Відповідальність
купівля-продаж							
міна							
рента							
найм (оренда)							

4. Навести правові позиції Верховного Суду України у спорах, що виникають із договору банківського вкладу (не менше 6).

5. Вирішити задачі:

Задача 1.

20 липня 2016 року ТзОВ «Карат» (в якості орендаря) уклало з Регіональним відділенням Фонду державного майна України у Хмельницькій області (в якості орендодавця) договір найму цілісного майнового комплексу птахофабрики вартістю 12 млн. 614 тис. грн. строком на 49 років.

У червні 2017 року під час сильної зливи птахофабрика згоріла. Як було встановлено експертизою, причиною загоряння був удар блискавки. Регіональне відділення Фонду державного майна України звернулося до ТОВ «Карат» з вимогою про відшкодування вартості об'єкта оренди. Але ТОВ «Карат» відмовилось, посилаючись на те, що ризик випадкової загибелі майна несе його власник.

Хто несе ризик випадкової загибелі майна за договором оренди? Які істотні умови договору оренди державного майна? Вирішіть справу. Використайте Закон України «Про оренду державного та комунального майна».

Задача 2.

Андрій проживав у м. Києві. У 2015 р. він тимчасово переїхав до м. Харкова, де постійно проживають його діти — син Ігор та дочка Ольга. У м. Харкові у зв'язку із значним погіршенням стану здоров'я Михайло вирішив скласти заповіт, запросивши для цього нотаріуса. Один екземпляр заповіту залишився у нотаріуса, інший — у заповідача.

Син заповідача — Ігор, прочитавши заповіт батька та побачивши, що йому заповідана 1/4 частина майна, а 3/4 частини — Ользі, підробив цифри заповіту таким чином, щоб і йому, і сестрі належало по 1/2 частці у спадщині. У Михайла Щорса, який дізнався про це, під час спору з сином стався серцевий напад, внаслідок якого він помер.

Ігор звернувся до державної нотаріальної контори у м. Харкові з проханням видати йому свідоцтво про право на спадщину на 1/2 частину майна батька. Ольга звернулася до тієї ж нотаріальної контори з проханням видати їй свідоцтво про право на спадщину за заповітом на 3/4 частки. Нотаріус, який здійснював оформлення спадкової справи, видав Ірині свідоцтво на 3/4 частки, а Ігореві у видачі свідоцтва відмовив, оскільки визнав його винним у підробці заповіту, а 1/4 частка поставлена на облік для подальшого визнання її відумерлою, оскільки Ігор був визнаний нотаріусом негідним спадкоємцем.

Дайте юридичну оцінку діям нотаріуса. Вирішіть справу.

Варіант № 18

1. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.
2. Час та місце відкриття спадщини. Склад спадщини (з використанням судової практики).
3. Скласти схему «Елементи договору перевезення вантажу».

4. Навести правові позиції Верховного Суду України у спорах, що виникають з договорів довічного утримання (не менше 4).
5. Вирішити задачі:

Задача 1.

У липні 2018 року Варченкова звернулася до суду з позовом до Груздя про захист прав споживача та відшкодування матеріальної та моральної шкоди, посилаючись на те, що 15 вересня 2017 року вона уклала договір підряду на ремонт системи опалення в її квартирі.

Відповідно до договору, укладеного між сторонами, відповідач був зобов'язаний усунути недоліки у роботі протягом шести місяців.

2 листопада 2017 року відповідач здав, а Варченкова прийняла роботу за вказаним договором відповідно до акту виконаних робіт.

Однак 12 листопада 2017 року у квартирі Варченкової відбувся прорив батареї, внаслідок чого мало місце zalиття квартири.

Позивачка просила позов задовольнити, стягнути з відповідача у рахунок відшкодування матеріальної шкоди 100 206 грн., у рахунок відшкодування моральної шкоди - 10 тис. грн.

Яке рішення має прийняти суд? Чи буде відшкодована моральна шкода у даному випадку?

Задача 2.

Сім'я Дроздович, яка складалася з п'яти осіб, проживала у приватному будинку, який належав старшим Дроздовичам, а останні купили його відразу після одруження.

Разом з Дроздовичами мешкала їхня дочка з чоловіком та сином. За кілька місяців до смерті батько Дроздович склав заповіт, за яким все своє майно заповів онуку.

Після смерті Дроздовича онук, якому на той час виповнилося 21 рік, відмовився від спадщини, яку заповів йому діді, на користь бабусі (Дроздович).

Через три роки після смерті батька померла його дочка, а через п'ять місяців після смерті дочки померла і її мати — Дроздович.

Батько та син (онук Дроздович), не дійшли згоди з приводу розділу майна, яке залишилося після смерті матері та бабусі. Батько вважав, що відмовившись одного разу від спадкування будинку та іншого майна, син взагалі не має право претендувати на те ж майно у майбутньому. Син же вважав, що його частка у будинку та іншому майні померлих повинна бути більшою від частки батька.

Батько та син звернулися до юриста з проханням пояснити їм існуючі правила розподілу спадщини.

Назвіть спадкоємців за законом першої черги. Який порядок закликання до спадщини онуків та правнуків? Вирішіть спір. Складіть заяву про прийняття спадщини та свідоцтво про спадкування за законом (за умовами задачі).

1.6. Курсова робота

1.6.1. Загальна інформація про курсову роботу

Курсова робота – вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами протягом семестру з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Метою написання курсової роботи є: поглиблення знань студентів з актуальних проблем науки цивільного права; систематизація отриманих теоретичних знань з певної навчальної дисципліни; розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел; формування дослідницьких умінь студентів; стимулювання студентів до

самостійного наукового пошуку; розвиток уміння аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження; формування вміння практичної реалізації результатів дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Для виконання курсової роботи студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, судову практику, статистичні дані, аналітичну інформацію органів управління.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм х 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів : лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

1.6.2. Тематика курсових робіт

1. Зобов'язання з договору купівлі-продажу.
2. Правове регулювання біржової торгівлі.
3. Захист прав споживачів за законодавством України.
4. Договір роздрібної купівлі-продажу.
5. Правове регулювання договору поставки.
6. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
7. Договір дарування.
8. Правова природа договорів ренти.
9. Зобов'язання з договору довічного утримання (догляду).
10. Договір контрактації сільськогосподарської продукції.
11. Правове регулювання оренди.
12. Оренда державного та комунального майна.
13. Оренда землі.
14. Договір лізингу.
15. Договір прокату.
16. Інвестиційні зобов'язання.
17. Договір комісії.
18. Зобов'язання зі зберігання майна.
19. Договір підряду.
20. Договір підряду на проектні та пошукові роботи.
21. Договір будівельного підряду.
22. Зобов'язання з договору перевезення вантажу.
23. Договір перевезення пасажирів та багажу.
24. Договори морського перевезення вантажу.
25. Договори повітряного перевезення.
26. Договір морського круїзу.
27. Правове регулювання страхових зобов'язань в Україні.
28. Цивільно-правове регулювання особистого страхування.
29. Договір управління майном в Україні.
30. Договори про надання юридичних послуг.
31. Зберігання за участю товарного складу.
32. Позикові зобов'язання у цивільному праві.
33. Кредитний договір.
34. Договір банківського вкладу (депозиту).
35. Розрахункові зобов'язання
36. Договір банківського рахунку.
37. Поняття та види договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
38. Авторські договори.
39. Договір франчайзингу.

40. Поняття та види договорів щодо розпорядження майновими права інтелектуальної власності
41. Зобов'язання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
42. Інвестиційні зобов'язання
43. Зобов'язання зі спільної діяльності.
44. Договір простого товариства — договір про спільну діяльність.
45. Установчий договір як вид договору про спільну діяльність.
46. Деліктні зобов'язання: загальна характеристика.
47. Обставини звільнення від майнової відповідальності у недоговірних зобов'язаннях.
48. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.
49. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
50. Відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду.
51. Відшкодування моральної шкоди.
52. Зобов'язання з публічного обіцяння винагороди (оголошення конкурсу).
53. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).
54. Становлення правового регулювання спадкування за заповітом в Україні.
55. Спадщина як об'єкт спадкового правонаступництва.
56. Свобода заповіту.
57. Спадкування за законом: поняття та особливості.
58. Здійснення права на спадкування.

1.7. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного чи письмового заліку та усного іспиту.

1.7.1. Питання для підсумкового контролю (залік)

1. Договір купівлі-продажу: поняття, юридичні ознаки, сторони, форма та істотні умови.
2. Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу. Претензії та позови.
3. Права покупця у разі придбання речі неналежної якості за договором купівлі-продажу.
4. Роздрібна купівля-продаж.
5. Правові засади захисту прав споживачів.
6. Порівняльно-правова характеристика видів договору купівлі-продажу (роздрібна купівля-продаж, поставка, контрактація, постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу).
7. Значення гарантійного строку, строку придатності та строку служби в договорах про передачу майна у власність.
8. Поняття, юридичні ознаки, сторони та істотні умови договору поставки.
9. Виконання договору поставки. Наслідки невиконання та неналежного виконання договору поставки.
10. Договір контрактації сільськогосподарської продукції: поняття, юридичні ознаки, сторони, форма, істотні умови.
11. Права та обов'язки сторін за договором контрактації сільськогосподарської продукції.
12. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
13. Договір дарування: поняття, юридичні ознаки, сторони, форма. Дарування шляхом пожертви.
14. Права та обов'язки сторін за договором дарування. Припинення договору дарування.
15. Договір ренти: загальна характеристика.
16. Виконання договору ренти.
17. Договір довічного утримання: поняття, юридичні ознаки, сторони, форма, істотні умови.
18. Зміст зобов'язання з договору довічного утримання. Припинення договору.
19. Договір міни (бартеру).
20. Договір найму (оренди): поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
21. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди).
22. Підстави та правові наслідки припинення договору найму (оренди).
23. Договір прокату.
24. Договори найму (оренди) земельних ділянок, транспортних засобів, будівель та інших капітальних споруд.
25. Оренда державного та комунального майна.
26. Договір лізингу: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
27. Права та обов'язки сторін за договором лізингу.
28. Поняття та предмет договору найму (оренди) житла за ЦК України.
29. Сторони договору найму (оренди) житла. Права та обов'язки наймача та осіб, які проживають разом з ним.

30. Зміна та розірвання договору найму (оренди) житла.
31. Договір позички.
32. Договір підряду: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
33. Кошторис: поняття, значення, види.
34. Зобов'язання з договору підряду.
35. Будівельний підряд: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
36. Права, обов'язки, відповідальність сторін за договором будівельного підряду.
37. Договір побутового підряду.
38. Договір підряду на проектні та пошукові роботи. Зміст договору.
39. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Зміст договору.
40. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
41. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Види ліцензій.
42. Ліцензійний договір: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
43. Зобов'язання сторін за ліцензійним договором.
44. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
45. Договір комерційної концесії: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма. Договір комерційної субконцесії.
46. Зміст договору комерційної концесії. Відповідальність за договором комерційної концесії.
47. Договір про спільну діяльність: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
48. Особливості договору простого товариства. Припинення договору простого товариства.

1.7.2. Питання для підсумкового контролю (екзамен)

1. Договір купівлі-продажу: поняття, юридичні ознаки, сторони, форма та істотні умови.
2. Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу. Претензії та позови.
3. Права покупця у разі придбання речі неналежної якості за договором купівлі-продажу (*ЦКУ, ЗУ «Про захист прав споживачів», ЗУ «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції»*).
4. Роздрібна купівля-продаж.
5. Договір міни (бартеру). Правове регулювання бартерних операцій в Україні.
6. Поняття, юридичні ознаки, сторони та істотні умови договору поставки (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
7. Значення гарантійного строку, строку придатності та строку служби в договорах про передачу майна у власність (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
8. Виконання договору поставки. Наслідки невиконання та неналежного виконання договору поставки (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
9. Договір контрактації сільськогосподарської продукції (*ЦКУ, Господарський кодекс України*) (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
10. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).

11. Договір дарування. Дарування шляхом пожертви (ЦКУ, ЗУ «Про благодійництво та благодійні організації»).
12. Договір ренти.
13. Договір довічного утримання.
14. Договір найму (оренди): поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
15. Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди).
16. Підстави та наслідки припинення договору найму (оренди).
17. Договір прокату.
18. Договори найму (оренди) земельних ділянок, транспортних засобів, будівель та інших капітальних споруд.
19. Договір лізингу (ЦКУ, ЗУ «Про фінансовий лізинг»).
20. Договір найму (оренди) житла за ЦК України.
21. Договір позички.
22. Зобов'язання з договору підряду.
23. Побутовий підряд.
24. Будівельний підряд.
25. Договір про надання послуг.
26. Поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма договору перевезення вантажу (ЦКУ, Господарський кодекс України).
27. Права та обов'язки сторін за договором перевезення вантажу (ЦКУ, Господарський кодекс України).
28. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, псування та пошкодження вантажу (ЦКУ, Господарський кодекс України).
29. Договір транспортного експедирування (ЦКУ, ГКУ, ЗУ «Про транспортно-експедиторську діяльність»).
30. Страхування: поняття, суб'єкти та об'єкти. Форми та види страхування (ЦКУ, ЗУ «Про страхування»).
31. Основні страхові поняття (ЦКУ, ЗУ «Про страхування»).
32. Договір страхування: поняття, юридичні ознаки, істотні умови та форма (ЦКУ, ЗУ «Про страхування»).
33. Зміст договору страхування (ЦКУ, ЗУ «Про страхування»).
34. Підстави відмови страховика від здійснення страхової виплати (ЦКУ, ЗУ «Про страхування»).
35. Підстави припинення страхових зобов'язань та визнання їх недійсним (ЦКУ, ЗУ «Про страхування»).
36. Договір зберігання поняття, юридичні ознаки, сторони та істотні умови.
37. Права та обов'язки сторін за договором зберігання.
38. Спеціальні види зберігання.
39. Договір доручення: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
40. Права та обов'язки сторін за договором доручення. Підстави припинення договору.
41. Договір комісії: поняття, юридичні ознаки, сторони, предмет та форма.
42. Права та обов'язки сторін за договором комісії. Підстави припинення договору.
43. Договір підряду: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
44. Зміст договору підряду.
45. Договір побутового підряду (ЦКУ, Правила побутового обслуговування населення).

46. Договір будівельного підяду (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
47. Договір підяду на проектні та пошукові роботи. Зміст договору (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
48. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Зміст договору.
49. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
50. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Види ліцензій.
51. Ліцензійний договір: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
52. Зміст ліцензійного договору.
53. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
54. Договір комерційної концесії: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма. Договір комерційної субконцесії (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
55. Зміст договору комерційної концесії. Відповідальність за договором комерційної концесії (*ЦКУ, Господарський кодекс України*).
56. Договір про спільну діяльність: поняття, юридичні ознаки, сторони, істотні умови та форма.
57. Особливості договору простого товариства. Припинення договору простого товариства.
58. Договір доручення.
59. Договір комісії.
60. Поняття, елементи та зміст договору управління майном.
61. Договір позики.
62. Поняття, елементи та зміст кредитного договору.
63. Поняття, елементи та зміст договору банківського вкладу.
64. Поняття, елементи та зміст договору банківського рахунку.
65. Основні форми безготівкових розрахунків.
66. Розрахунки за акредитивом. Поняття та види акредитиву.
67. Розрахунки із застосуванням чеків.
68. Розрахунки із застосуванням векселів. Поняття та види векселів (*ЦКУ, ЗУ «Про обіг векселів в Україні»*).
69. Поняття та характерні риси недоговірних зобов'язань. Відмінність договірних зобов'язань від недоговірних.
70. Зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу.
71. Зобов'язання із публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу.
72. Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.
73. Зобов'язання із рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.
74. Зобов'язання із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.
75. Поняття та підстави виникнення зобов'язань із відшкодування шкоди.
76. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою.
77. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою і неповнолітньою особою, недієздатною і обмежено дієздатною особою, а також особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.
78. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або місцевого самоврядування.

79. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями чи бездіяльністю органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури та суду (*ЦКУ, ЗУ «Про відшкодування шкоди, завданої органами, які діють оперативно-розшукову діяльність, досудового слідства, прокуратури та суду»*).
80. Поняття, ознаки та види джерел підвищеної небезпеки.
81. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
82. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я фізичної особи.
83. Відшкодування шкоди, завданої смертю фізичної особи.
84. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).
85. Відшкодування моральної шкоди.
86. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.
87. Поняття та види спадкування. Склад спадщини. Відкриття спадщини. Час та місце відкриття спадщини.
88. Спадкування за законом: поняття та особливості.
89. Спадкування за заповітом: поняття та види заповітів. Спадкування вкладів.
90. Поняття та форма заповіту. Скасування та зміна заповіту.
91. Здійснення права на спадщину: способи та строк прийняття спадщини, наслідки пропущення строку, право на відмову від спадщини, відумерлість спадщини, охорона спадкового майна (*ЦКУ, Спадковий реєстр*).
92. Виконання заповіту: призначення виконавця заповіту та його повноваження, строк чинності його повноважень.
93. Спадковий договір.

1.7.3. Приклад екзаменаційного білету

1. Права та обов'язки сторін за договором перевезення вантажу
2. Договір позики.
3. Спадкування за законом: поняття та особливості.

3. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 7 лекційних занять за заочною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій						
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Заочна	7	0,5	1,5	2,0	3,0	3,5	4,5	5,0

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 5 семінарських занять за заочною формою навчання. За результатами кожного семінарського заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів наведено в наступній таблиці:

№ з/п	14 тем	Номер теми												Усього балів	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.		
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	30
	Усього балів													40	

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

3.1. Основні джерела

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // ОВУ. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
2. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання: [підручник] / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик та ін. : [за заг. ред. С. С. Бичкової]. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Алерта, 2014. – 496 с.
3. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс: Підручник / З. В. Ромовська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : «ВД» Дакор». – 2013. – 672 с.
4. Майданик Р. А. Цивільне право: Загальна частина. / Т. І. Вступ у цивільне право / Р. А. Майданик. – К.: Алерта, 2012. – 472 с.
5. Харитонов Є. О., Харитонova О. І., Старцев О. В. Цивільне право України : Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Істина, 2011. – 808 с.
6. Цивільне право України : підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. – К. : Істина, 2003. – 776 с.
7. Договірне право України: навч. посіб. / Т. В. Бондар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін. : [за ред. О. В. Дзери]. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
8. Цивільне право України : [навч. посіб.] / Ю. В. Білоусов, А. В. Ватрас, С. Д. Гринько та ін. ; [за ред. Р. О. Стефанчука]. – К. : Правова єдність, 2009. – 536 с.
9. Цивільне право України. Загальна частина : [підручник] / [за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика]. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.
10. Цивільне право України. Особлива частина : [підручник] / Т. В. Боднар, С. І. Бервено, С. М. Безклубий та ін. ; [за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика]. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.
11. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар / Є. О. Харитонов, О. А. Підпригора, Ю. С. Червоний та ін. ; [за ред. Є. О. Харитонova, О. М. Калітенко]. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2003. – 856 с.
12. Цивільний кодекс України : коментар / [за заг. ред. Є. О. Харитонova, О. М. Калітенко]. – Одеса : Юрид. л-ра, 2004. – 1112 с.
13. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар / Є. О. Харитонов, І. М. Кучеренко, О. І. Харитонova та ін. ; [за ред. Є. О. Харитонova]. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2006. – 1200 с.

3.2. Допоміжні джерела

Тема 1-4.

Поняття приватного права. Цивільне право як галузь права.

Цивільне право як наука та навчальна дисципліна.

Джерела цивільного права. Цивільне законодавство

1. Азімов Ч. Про предмет і метод цивільного права / Ч. Азімов // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – № 1. – С. 18-22.
2. Бориславська М. В. Окремі питання місця і ролі сучасного цивільного права в системі права України / М. В. Бориславська // Університетські наукові записки. – 2008. – № 4. – С. 114-117.
3. Васильєв І. Про Цивільний кодекс України / І. Васильєв, В. Мамутов // Голос України. – 1996. – 19 листопада.
4. Віхров О. Щодо співвідношення Цивільного та Господарського кодексів України / О. Віхров // Право України. – 2003. – № 10. – С. 13-17.
5. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. // ВВР. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // ОВУ. – 2003. – № 11. – Ст. 462.

7. Дзера О. В. Поняття цивільного права та його місце в системі права України / О. В. Дзера // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2. – С. 23-28.
8. Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 р. // ВВР. – 1983. – Додаток до № 28. – Ст. 573.
9. Заїка Ю. О. Деякі колізійні питання сучасного цивільного та сімейного права // Вісник Хмельницького ін-ту регіонального управління та права. – 2004. – № 4. – С. 55–60.
10. Земельний кодекс України від 20.10.2001 р. // ОВУ. – 2001. – № 2001. – № 46. – Ст. 2038.
11. Кузнецова Н. Проблеми співвідношення земельного та цивільного законодавства при вирішенні господарських спорів з питань земельних відносин // Право України. – 2009. – № 9. – С. 19-21.
12. Майданик Р. Правовий звичай як джерело цивільного права / Р. Майданик // Юридична Україна. – 2009. – № 6. – С. 67-72.
13. Мамутов В. До питання про поняття приватного права / В. Мамутов // ВАПНУ. – 1999. – № 2. – С. 11-14
14. Мусяка В. Проблеми розвитку цивільного законодавства / В. Мусяка, П. Орлов, О. Ярмиш // Право України. – 1993. – № 5-6. – С. 14-16
15. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. // ВВР. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
16. П'янова Я. В. Деякі питання застосування аналогії закону та аналогії права господарськими судами при здійсненні захисту цивільних прав / Я. В. П'янов // Проблеми законності. – Х., 2004. – Вип. 59. – С. 39-44.
17. Паліюк В. П. Щодо справедливості, добросовісності та розумності в чинному законодавстві України / В. П. Паліюк // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2. – С. 18-21.
18. Панасюк О. З приводу співвідношення трудового та цивільного права (з поверненням у «лоно» слід зачекати) // Право України. – 2009. – № 9. – С. 140-147.
19. Первомайський О. До питання про джерела цивільного права / О. Первомайський // Право України. – 2001. – № 2. – С. 34-37
20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. // ОВУ. – 2010. – № 92. – Ст. 3248
21. Прилуцький Р. Поняття джерел цивільного права України: потрібні нові підходи / Р. Прилуцький // Право України. – 2008. – № 12. – С. 66-71.
22. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 р. // ВВР. – 2004. – № 14. – Ст. 192.
23. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. // ВВР. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
24. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. // ОВУ. – 2004. – № 35. – Ст. 2317.
25. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. // УК. – 1997. – 14 червня. – № 107–108.
26. Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР: постанова Верховної Ради України від 12.09.1991 р. // ВВР. – 1991. – № 46. – Ст. 621.
27. Русу С. Д. Проблеми визначення поняття добросовісності та розумності у Цивільному кодексі України / С.Д.Русу, М.О. Стефанчук // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2003. – № 2 (6). – С. 15-19.
28. Селиванов В. Розмежування і взаємодія публічного і приватного права в системі права України / В. Селиванов // ПУ. – 1996. – № 12. – С. 29-32
29. Сибільов М. Загальна характеристика сфери приватного права / М. Сибільов // ВАПНУ. – 2001. – № 2. – С. 32-36.

30. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // ОВУ. – 2002. – № 7. – Ст. 273.
31. Соснін О. Передумови формування в Україні інформаційного права / О. Соснін // Право України. – 2005. – № 11. – С. 99-102.
32. Спасибо-Фатеева І. Взаємодія цивільного законодавства з іншими галузями законодавства: проблеми і перспективи / І. Спасибо-Фатеева, М. Ус. // Університетські наукові записки. – 2006. – № 3-4. – С. 108-113.
33. Стефанчук Р. О. До питання третьої кодифікації приватного законодавства в Україні / Р. О. Стефанчук // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2. – С. 15-18
34. Стефанчук Р. Шляхи реформування цивільного законодавства: погляд на Захід та Схід / Р. Стефанчук // Право України. – 2009. – № 8. – С. 53-61.
35. Харитонов Є. До питання про значення дихотомії «приватне право-публічне право» / Є. Харитонов, О. Харитонova // ВАПНУ. – 2000. – № 2. – С. 82-88.
36. Харитонova О. І. До питання про співвідношення цивільних та адміністративних правовідносин / О. І. Харитонova // Часопис цивілістики. – 2007. – № 3. – С. 10-15.
37. Харитонova О. І. Поділ права на приватне і публічне: теоретичні питання / О. І. Харитонova // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2. – С. 21-25
38. Цікало А. Проблеми застосування земельного, цивільного, господарського та екологічного законодавства при вирішенні господарських спорів з питань земельних відносин / А. Цікало // Право України. – 2009. – № 9. – С. 74-82
39. Червоний Ю. С. Предмет гражданского права Украины / Ю. С. Червоний // Актуальні проблеми держави і права. – Випуск 4. – Одеса, 1997. – С. 22-31.

Тема 5-8.

Поняття, зміст та види цивільних правовідносин. Фізичні особи як суб`єкти цивільних правовідносин. Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин.

Публічно-правові утворення як учасники цивільних правовідносин

1. Анікіна Г. В. Цивільно-правове регулювання відносин, пов'язаних зі смертю фізичної особи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2014. – 16 с.
2. Білоусов Ю. В. Участь органів державної влади у цивільних відносин : монограф. / Ю. В. Білоусов, С. О. Іванов. – Х. : Харків юридичний, 2012. – 484 с.
3. Бориславська М. В. Нові підходи до конструкції призначення опікуна над малолітньою особою при удосконаленні сучасного законодавства України / М. В. Бориславська // Пан`європейська кодифікація приватного права та її вплив на кодифікацію цивільного законодавства України: збірник наукових праць [за результатами науково-практичного круглого столу (м. Хмельницький, 19 листопада 2010 року)]. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2010. – С. 122-129.
4. Борисова В. Інститут юридичної особи у праві України / В. Борисова // Право України. – 2010. – № 12. – С. 25-31.
5. Борисова В. Органи управління юридичної особи як її інституціонально-функціональні представники / В. Борисова // Право України. – 2006. – № 6. – С. 97-102.
6. Борисова В. Питання управління юридичними особами і їх вирішення за чинним законодавством України / В. Борисова // Право України. – 2009. – № 5. – С. 113-120.
7. Васильченко С. Порядок реорганізації і ліквідації АТ (порівняльний аналіз законодавства України та РФ) / С. Васильченко // Юридичний журнал. – 2003. – № 6. – С. 36-38.
8. Винар Л. В. Правоздатність юридичних осіб, заснованих державою / Л. В. Винар // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2003. – № 3-4 (7-8). – С. 145-149.
9. Вінник О. Методи правового регулювання акціонерних відносин: проблеми

- відповідальності акціонерних товариств, пов'язаних з їх капіталом / О. Вінник // *Право України*. – 2009. – № 8. – С. 32-37.
10. Вінник О. М. Господарське товариство однієї особи / О.М. Вінник // *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. – 2002. – № 2. – С. 42-46.
11. Водоп'ян Т. В. Проблема правового становища зачатої, але ще народженої дитини в цивільному праві / Т. В. Водоп'ян // *Університетські наукові записки*. – 2006. – № 2. – С. 133-138.
12. Гуцалюк М. Ідентифікація фізичних осіб / М. Гуцалюк // *Право України*. – 2006. – № 5. – С. 123-126.
13. Довгерт А. С. Поняття та класифікація юридичних осіб у новому Цивільному кодексі України / А. С. Довгерт // *Актуальні проблеми держави і права*. – О. : Юрид. літ., 2004. – Вип.23. – С. 3-10.
14. Жабреев М.В. Публичные образования и их органы: гражданско-правовой статус и участие в гражданских правоотношениях. – *Цивилистические записки. Межвуз.сб. научн. трудов*. – М. : Статут, 2001. – С. 177-219.
15. Іванов С. О. До питання поділу юридичних осіб на юридичні особи приватного та публічного права / С. О. Іванов // *Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького ун-ту управління та права*. – 2005. – № 3. – С. 100-106.
16. Карнаух Тетяна Петрівна. Особисті немайнові права юридичних осіб у цивільному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. внутр. справ. – К., 2014. – 19 с.
17. Кібенко О. Місцезнаходження юридичної особи: новації у законодавстві України / О. Кібенко // *Юридичний радник*. – 2004. – № 2. – С.10-12.
18. Кібенко О. Проблемні питання затвердження установчих документів юридичної особи / О. Кібенко // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2005. – № 3. – С.45-48.
19. Кібенко О. Р. Реорганізація АТ: «гра за новими правилами» / О.Кібенко // *Юридична газета*. – 2004. – № 6 (18). – С.1-14.
20. Козуліна С. Проблемні питання законодавчого регулювання прав неповнолітніх осіб / С. Козуліна // *Право України*. – 2007. – № 2. – С. 134-136
21. Кохановська О. Цивільно-правові аспекти реалізації індивідуальних прав і реалізації індивідуальних обов'язків / О. Кохановська // *Право України*. – 2005. – № 4. – С. 88-91
22. Кравчук В. Створення юридичних осіб Ч.1 / В. Кравчук // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2007. – № 1. – С.74-83.
23. Кравчук В. Створення юридичних осіб. Частина II. / В. Кравчук // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2007. – № 2. – С.61-72.
24. Кравчук В. Розмір статутного капіталу юридичної особи / В. Кравчук // *ПУ*. – 2007. – № 2. – С.70-72.
25. Кравчук В. М. Сутнісні ознаки юридичної особи / В. М. Кравчук // *Підприємництво, господарство і право*. – 1999. – № 7. – С.31 – 32.
26. Крат В. Особливості правового регулювання філій та представництв / В. Крат // *Нотаріат для вас*. – 2010. – № 4. – С. 31-37.
27. Крат В. Правове регулювання окремих аспектів ліквідації юридичної особи / В. Крат // *Нотаріат для вас*. – 2010. – № 9. – С.52-57.
28. Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права / І. М. Кучеренко. – К. : Аста, 2004.
29. Кучеренко І. М. Правове регулювання реорганізації підприємницьких юридичних осіб (сучасність і проблеми кодифікації) / І. М. Кучеренко // *Держава і право. Юридичні і політичні науки. Зб.наук.пр.* – К. : Ін-т держави і права НАН України, 2002. – Вип. 15. – С. 236-240.
30. Майданик Р. Цивільні відносини: поняття та види / Р. Майданик // *Право України*. – 2009. – № 8. – С. 20-27.

31. Майданик Р. Юридичні особи публічного права в країнах континентального права / Р. Майданик // Юридична Україна. – 2010. – № 2. – С. 56-62
32. Міненкова Н. О. Визначення місця проживання дитини, батьки якої проживають окремо / Н.О.Міненкова // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2007. – № 2-3 (3-4). – С. 40-47.
33. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова КМУ від 24.09.2008 р. // ОВУ. – 2008. – № 76. – Ст. 2561
34. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. // ОВУ. – 2008. – № 81. – Ст. 2727.
35. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. // ОВУ. – 2001. – № 1-2. – Ст. 1.
36. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. // ОВУ. – 2003. – № 25. – Ст. 1172.
37. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14.02.1992 р. (зі змінами та доповненнями) // ВВРУ. – 1992. – № 20. – Ст. 272.
38. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. // ОВУ. – 2003. – №33. – Ст. 1774.
39. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12.2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 14. – 23 січня.
40. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000 р. // ОВУ. – 2000. – № 27. – Ст. 1109.
41. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. // ВВР. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
42. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. // ОВУ. – 1999. – № 18. – Ст. 774.
43. Про молодіжні та дитячі громадські організації: Закон України від 01.12.1998 р. // ОВУ. – 1998. – № 51. – Ст. 1870.
44. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. // ВВР. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
45. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. // ОВУ. – 1999. – № 38. – Ст. 1889.
46. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17.07.1997 р. // ВВР. – 1997. – № 39. – Ст. 261.
47. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10.04.1992 р. (зі змінами та доповненнями) // ВВР. – 1992. – № 30. – Ст. 414.
48. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. // ВВР. – 1992. – № 10. – Ст. 139.
49. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 02.12.1997 р. // ВВР. – 1998. – № 13. – Ст. 52.
50. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. // ОВУ. – 2003. – № 29. – Ст. 1438.
51. Ромовська З. Цивільна дієздатність громадянина (фізичної особи) (до розробки нового Цивільного кодексу) / З. Ромовська // Право України. – 1995. – № 2. – С. 24-27
52. Спасибо-Фатєєва І. Деякі розсуди про юридичні особи та їх організаційно-правові форми / І. Спасибо-Фатєєва // Право України. – 2007. – № 2. – С. 118-122.
53. Спасибо-Фатєєва І. Проблеми відповідальності в акціонерних товариствах / І. Спасибо-Фатєєва, Д. Луспеник // Юридичний радник. – 2006. – № 3. – С. 29-34.
54. Стефанчук М. О. Адикція як підстава обмеження цивільної дієздатності фізичної особи / М. О. Стефанчук // Університетські наукові записки. – 2006. – № 3-4 (19-20). – С. 173-176.
55. Тархов В. А. Гражданско-правовое отношение / В. А. Тархов. – Уфа, 1993. –

156 с.

56. Трофімов С. Встановлення нотаріусом опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою / С.Трофімов // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2007. – № 2. – С. 39-40

57. Чорна Ж. Л. Трудовий договір як підстава надання повної цивільної дієздатності / Ж. Л. Чорна // Університетські наукові записки. – 2014. – № 2. – С. 145-149.

58. Чорна Ж. Л. Окремі питання встановлення опіки над фізичними особами / Ж. Л. Чорна // Університетські наукові записки. – 2011. – № 2. – С. 120-125.

59. Чорна Ж. Л. Окремі питання правового регулювання визнання фізичної особи-підприємця банкрутом в Україні / Ж. Л. Чорна // Університетські наукові записки. – 2012. – № 3. – С. 72-76.

Тема 9-10.

Об'єкти цивільних правовідносин.

Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин

1. Анікіна Г. В. Юридичні наслідки смерті як юридичного факту в цивільному праві / Г. В. Анікіна // Університетські наукові записки. - 2012. - № 3. – С. 104-111.

2. Менська О. А. Культурна спадщина як об'єкт цивільних прав: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2015. – 24 с.

3. Карпенко О. І. Інтернет-послуга як об'єкт цивільних правовідносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2015. – 18 с.

4. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. // ОВУ. – 2006. – № 13. – Ст. 857.

5. Про спеціальні засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії: Розпорядження Президента України від 19.02.1993 р. // УК. – 1993. – 25 лютого. – № 29–30.

6. Савченко Т. Бездокументарні акції як предмет конфіскації / Т. Савченко // Юридичний радник. – 2005. – № 2. – С. 57-60.

7. Саліахметова І. А. Правове забезпечення цивільно-правового захисту права на підприємство як єдиного майнового комплексу / І. А. Саніахметова // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 4. – С. 165-169

8. Самойлова Ю. Регулювання прав власників привілейованих акцій: реалії та перспективи / Ю. Самойлова // Юридичний журнал. – 2003. – № 4. – С. 59-62.

9. Ровный В.В. Объект гражданского правоотношения: уровень разработки проблемы и вариант ее решения / В.В. Ровный. – Цивилистические исследования. – М. : Статут, 2006. – С. 398-427.

10. Анікіна Г. В. Смерть фізичної особи як юридичний факт / Г. В. Анікіна // Університетські наукові записки. – 2008. – № 4. – С. 166–171.

11. Барбара В. Особливості визначення векселя як об'єкта цивільних правовідносин / В. Барбара // Право України. – 2008. – № 11. – С. 34-36

12. Блажівська Н.Є. Електронний правочин у цивільному праві України: монографія ; за наук. ред. д.ю.н., проф., чл.-кор. НАПрН Р. О. Стефанчука / Н. Є. Блажівська. – К. : Алерта, 2014. – 240 с.

13. Бобко Т. Письмова форма правочинів: проблеми законодавчого регулювання / Т. Бобко // Право України. – 2007. – № 11. – С. 110-114.

14. Дуденко Т. Об'єкти цивільних прав, які вилучені з цивільного обороту / Т. Дуденко // Юридична Україна. – 2008. – № 8. – С. 29-35

15. Егоров Ю. П. Сделки в механизме гражданско-правового регулирования / Ю.П.Егоров // Цивилистические записки: Межвузовский сборник научных трудов. – М. : Статут, 2005. – Вып. 4. – С. 246-266.

16. Жеков В. І. Порушення моральних засад суспільства як підстава визнання правочину недійсним / В. І. Жеков // Суспільство. Держава. Право. – 2005. – Вип. 5:

Цивільне право. – С. 26-30.

17. Виговський О. Бездокументарні цінні папери в системі об'єктів цивільних прав / О. Виговський // *Право України*. – 2010. – № 12. – С. 95-97
18. Грущінська Н.І. Підприємство як єдиний майновий комплекс / Н. І. Грущінська // *Університетські наукові записки*. – 2005. – № 4. – С. 129-131.
19. Данішевська В. Нікчемні та оспорювані правочини / В. Данішевська, Ю. Попов // *Підприємництво, господарство і права*. – 2006. – № 3. – С. 80-84.
20. Дзера О. Загальні положення про правочини в новому Цивільному кодексі України / О. Дзера // *Юридична Україна*. – 2003. – № 7. – С. 24-31.
21. Дзера О. Недійсність правочину (угоди) за новим ЦКУ / О. Дзера, О. Отраднава // *Юридична Україна*. – 2003. – № 10. – С. 5-18.
22. Дзера О. В. Інститут правочину за новим Цивільним кодексом України / О. В. Дзера // *Антологія української юридичної думки*. – К: Юр.книга, 2005. – Т. 10. – С. 515-527.
23. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів. Затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998 р. // *ОВУ*. – 1998. – № 42. – Ст. 1574.
24. Калаур І. Окремі аспекти застосування правових наслідків нікчемних правочинів / І. Калаур // *Підприємництво, господарство і право*. – 2003. – № 12. – С. 48-51.
25. Пелех О. Особливості посвідчення правочинів, предметом яких є об'єкт культурної спадщини / О. Пелех // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2006. – № 6. – С. 122-123.
26. Первомайський О. Особливості нотаріального посвідчення правочинів стосовно нерухомого майна, право на користування яким мають діти / О.Первомайський // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2006. – № 2. – С. 9-10.
27. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними: Закон України від 18.11.1997 р. // *ВВР*. – 1998. – № 9. – Ст. 34.
28. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: постанова Пленуму ВГСУ України від 29.05.2013 р. № 11 // *Податки та бухгалтерський облік*. – 2013. – № 72. – С. 16
29. Осика Л. Правочини щодо відчуження нерухомого майна, належного дітям / Л. Осика // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2007. – № 2. – С. 158-163.
30. Петах Н. Нотаріальне посвідчення правочинів щодо майна, право власності або право користування яким мають діти / Н. Петах // *Нотаріат для вас*. – 2006. – № 7-8. – С. 51-53.
31. Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами слезоточивої та подразної дії, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.1993 р. № 706 // *ЗПУ*. – 1994. – № 1. – Ст. 17.
32. Посполітак В. Правове визначення поняття цінних паперів. Ознаки та класифікація цінних паперів / В. Посполітак // *Юридичний журнал*. – 2005. – січень. – С. 92-102.
33. Жеков В. І. Проблеми класифікації недійсних правочинів / В. І. Жеков // *Часопис цивілістики*. – 2007. – № 3. – С. 99-101.
34. Кара В. Односторонні правочини у нотаріальній практиці / В. Кара // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2005. – № 3. – С. 68-81
35. Крат В. Нетипові об'єкти цивільних прав / В. Крат // *Право України*. – 2010. – № 12. – С. 62-67.
36. Сірякова О. Вексель (2 частина) / О. Сірякова // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2005. – № 5. – С.73-76.
37. Сірякова О. Вексель / О.Сірякова // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2005. – № 4. –

С. 64-66.

38. Мічурін Є. Обмеження щодо укладення правочинів з житлом за участі осіб, що не досягли повноліття: аспекти нотаріальної процедури / Є. Мічурін // Нотаріат для вас. – 2007. – № 7-8. – С. 9-14.

39. Про деякі питання практики розгляду спорів, пов'язаних з обігом векселів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 08.06.2007 р. № 5 // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 8.

40. Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 р. // ОВУ. – 2015. – № 73. – Ст. 2407.

41. Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України: постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.1985 р. № 2 (зі змінами і доповненнями) // БЗЮПУ. – 1995. – № 1. – С. 340.

42. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМУ від 06.05.2000 р. // ОВУ. – 2000. – № 19. – Ст. 789.

43. Про затвердження Порядку реєстрації випуску акцій при зміні розміру статутного капіталу акціонерного товариства та Змін до Порядку скасування реєстрації випусків акцій та анулювання свідоцтв, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 31.07.2012 р. // ОВУ. – 2012 р. – № 70. – Ст. 2848.

44. Про заходи щодо введення у готівковий обіг іменних приватизаційних майнових сертифікатів: Указ Президента України від 27.12.1994 р. // УК. – 1995. – 5 січня – № 2–3.

45. Спасибо-Фатєєва І. Оборотоzdатність об'єктів цивільних прав та її значення для вчинення правочинів / І. Спасибо-Фатєєва // Нотаріат для вас. – 2010. – № 9. – С. 16-22.

46. Спасибо-Фатєєва І. Поняття майна, майнових та корпоративних прав як об'єктів права власності / І. Спасибо-Фатєєва // Українське комерційне право. – 2004. – № 5. – С. 9-18.

47. Спасибо-Фатєєва І. Поняття нерухомого майна та права на нього / І. Спасибо-Фатєєва // Українське комерційне право. – 2009. – № 9. – С. 10-19

48. Спасибо-Фатєєва І. Правова природа майнових і корпоративних прав, їх оборотоzdатність та деякі аспекти застави / І. Спасибо-Фатєєва, Т. Дуденко // Юридичний радник. – 2005. – № 2. – С. 26-30.

49. Спасибо-Фатєєва І. Оборотоzdатність об'єктів цивільних прав / І. Спасибо-Фатєєва // Право України. – 2005. – № 6. – С. 34-37.

50. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. // ВВР. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

51. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. // ВВР. – 1996. – № 22. – Ст. 86.

52. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекуртори: Закон України в ред. в редакції від 22.12.2006 р. // ОВУ. – 2007. – № 2. – Ст. 65.

53. Шимон С. І. Майнові права як об'єкти цивільних правовідносин (теоретичні та практичні аспекти): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2014. – 40 с.

54. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. // ОВУ. – 2001. – № 17. – Ст. 731.

Тема 11-14.

Здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів. Цивільно-правова відповідальність.

Строки та терміни у цивільному праві

1. Зімов Ч. Здійснення самозахисту в цивільному праві / Ч. Азімов // Вісник Академії правових наук України. – 2001. – № 2 (25). – С. 135-141

2. Антонюк О. Заходи самозахисту цивільних прав та інтересів / О. Антонюк //

Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 6. – С. 23-27.

3. Белікова С. О. Прокурор як учасник виконавчого провадження у справах щодо захисту прав та інтересів дітей: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2015. – 20 с.

4. Білоусов Ю. В. Судовий захист цивільних прав: окремі питання процесуальної юрисдикції / Ю. В. Білоусов // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2004. – № 3 (11). – С. 45-50.

5. Горбась Д. Сутність здійснення суб'єктивного цивільного права / Д. Горбась // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 2. – С. 27-29

6. Горбась Д. В. Визначення меж здійснення суб'єктивного цивільного права / Д. В. Горбась // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. – № 2. – С. 111-117.

7. Гринько Руслан Віталійович. Заходи оперативного впливу у зобов'язальних правовідносинах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2015. – 20 с.

8. Гринько Р. В. Відмова від договору як захід оперативного впливу у зобов'язальних правовідносинах / Р. В. Гринько // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2014. – Вип. 28. Т. 1. – С. 111–114.

9. Гринько Р. В. Заходи оперативного впливу та динаміка зобов'язального правовідношення / Р. В. Гринько // Університетські наукові записки. – 2014. – № 2 (50). – С. 168–176.

10. Гринько Р. В. Заходи оперативного впливу та способи самозахисту: порівняльно-правовий аналіз / Р. В. Гринько // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція». – 2014. – Вип. 9–2. Т. 1. – С. 159–162.

11. Гринько Р. В. Мери оперативного воздействия отказного характера в обязательственных правоотношениях / Р. В. Гринько // Закон и жизнь (LEGEA SI VIATA). – 2014. – № 9/2 (273). – С. 33–36.

12. Гринько Р. В. Поняття та ознаки заходів оперативного впливу у зобов'язальних правовідносинах / Р. В. Гринько // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2014. – Вип. 3. Т. 1. – С. 136–140.

13. Ємельянчик С. Чи можна видавати дублікат довіреності повіреній особі / С. Ємельянчик // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2006. – № 3. – С. 70-71.

14. Єрух А. Окремі питання посвідчення довіреностей / А.Єрух, Ю. Козьяков // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2006. – № 3. – С.60-66.

15. Жилінкова І. В. Науково-правовий висновок щодо окремих питань представництва за Цивільним кодексом України / І. В. Жилінкова // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2007. – № 5. – С. 45-47.

16. Журавльов Д. Довіреність юридичної особи та її форма при нотаріальному посвідченні правочину / Д. Журавльов // Нотаріат для вас. – 2006. – № 12. – С. 78-79.

17. Заверуха С. В. Відшкодування збитків як міра цивільно-правової відповідальності / С. В. Заверуха // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 11. – С. 17–20.

18. Заверуха С. В. Значення штрафної та залікової неустойки у цивільному праві / С. В. Заверуха // Університетські наукові записки : часопис ХУУП. – 2013. – № 4. – С. 180–185.

19. Карнаух Т. Право притримання та самозахист: відмінні та спільні риси / Т. Карнаух // Юридична Україна. – 2006. – № 10. – С. 45-49.

20. Крат В. Переважні права: теоретичний та практичний аспект / В. Крат // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 9. – С. 72-74.

21. Крат В. І. Відмова представника від вчинення дій, які були визначені нотаріально посвідченою довіреністю / В. І. Крат // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2010. – № 5 (53). – С. 65-69.

22. Кривобок С. Частина підприємства як об'єкт цивільно-правових правочинів / С. Кривобок // Право України. – 2005. – № 8. – С. 36-39.

23. Крукова Н. Окремі питання нотаріального посвідчення довіреностей / Н. Крукова // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2005. – № 2. – С. 47-50.
24. Кулініч О. О. Інформація як об'єкт цивільних прав / О. О. Кулініч // Університетські наукові записки. – 2005. – № 3. – С. 126-128.
25. Луспеник Д. Реалізація права на самозахист цивільних прав – новела нового ЦК України: поняття і межі здійснення / Д. Луспеник // Адвокат. – 2004. – № 11. – С. 3-8.
26. Луспеник Д. Як самозахистити свої права (Обговорюємо ЦК) / Д. Луспеник // Закон і бізнес. – 2004. – № 7. – С. 4-7.
27. Майстер І. П. Компенсація моральної шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав фізичної особи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2015. – 20 с.
28. Майстер І. П. Значение требований справедливости, добросовестности и разумности для определения размера компенсации морального вреда / И. П. Майстер // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2014. – № 4. – С. 118–121.
29. Майстер І. П. Вина як умова компенсації моральної шкоди, завданої особистим немайновим права фізичної особи / І. П. Майстер // Вісник Національної Академії прокуратури України. – 2014. – № 4(37). – С. 120–127.
30. Майстер І. П. Критерії визначення розміру компенсації моральної шкоди / І. П. Майстер // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України . – 2014. – № 4. – С. 49–54.
31. Майстер І. П. Методи визначення розміру компенсації моральної шкоди / І. П. Майстер // Бюлетень Міністерства юстиції України . – 2014. – № 11. – С. 76–82.
32. Майстер І. П. Підстави звільнення від обов'язку компенсації моральної шкоди / І. П. Майстер // Університетські наукові записки : Часопис ХУУП. – 2014. – № 2. – С. 177–183.
33. Микласевич О. Категорія «зловживання правом»: поняття та форми / О. Микласевич // Юридичний журнал. – 2010. – № 4. – С. 30-34.
34. Митровка В. Поняття та підстави представництва за ЦК / В. Митровка // Нотаріат для вас. – 2006. – № 11. – С. 50-58.
35. Онищенко Г. Проблема встановлення межі здійснення суб'єктивного цивільного права / Г. Онищенко // Юридичний журнал. – 2006. – №5. – С. 24-25.
36. Панченко С. С. Правова природа строку у цивільному праві / С. С. Панченко // Університетські наукові записки : Часопис ХУУП. – 2015. – № 3. – С. 87-97.
37. Панченко С. С. Срок действия договора в классификации гражданско-правовых сроков по их назначению / С. С. Панченко // *Legea si Viata*. – 2016. – № 3. – С. 42-45.
38. Панченко С. С. Строк дії договору та строк виконання договірною зобов'язання у цивільному праві: питання взаємозв'язку та розмежування / С. С. Панченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – Вип. 6. Т. 1. – С. 111-114.
39. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. // ВВР. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
40. Про виконавче провадження: Закон України в редакції від 04.11.2010 р. // ОВУ. – 2010. – № 95. – Ст. 3373.
41. Про відповідальність за несвочасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. // ВВР. – 1997. – № 5. – Ст. 28.
42. Про деякі питання застосування позовної давності при вирішенні господарських спорів: роз'яснення Президії Вищого арбітражного суду України від 16.04.1993 р. № 01-6/438 // БЗЮПУ. – 1998. – № 3.
43. Про деякі питання практики застосування майнової відповідальності за невиконання чи неналежне виконання грошових зобов'язань: роз'яснення Президії ВАСУ від 29.04.1994 р. № 02-5/233 // ЗРАП ВАСУ. – 1994. – № 1. – С. 162 – 170.
44. Розізнана Інна Вікторівна. Відшкодування упущеної вигоди за порушення

договірних зобов'язань в цивільному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2014. – 20 с.

45. Чорна Ж. Л. Цивільно-правовий захист майнових прав та інтересів малолітніх та неповнолітніх осіб: автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. «Цивільне право і цивільний процес, сімейне право; міжнародне приватне право» / Ж.Л. Чорна. – Львів, 2005. – 19 с.

Тема 15.

Поняття, види та захист особистих немайнових прав фізичних осіб

1. Аникина Г. В. К вопросу о правовом регулировании постмортальной репродукции / Г. В. Аникина // Электронный научный журнал «Наука. Общество. Государство». – 2013. – № 2(2) / http://esj.pnzgu.ru/files/esj.pnzgu.ru/soder%27anie_2013_%282%29.pdf

2. Анікіна Г. В. Особливості правового регулювання трансплантації органів від померлого донора / Г. В. Анікіна // Юридична Україна. - 2010. - № 10. - С. 68-75.

3. Анікіна Г. В. Перспективи легалізації евтаназії в Україні / Г. В. Анікіна // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 25–34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09agvevu.pdf>.

4. Макухіна М. В. Політико-правові аспекти захисту життя людини на сучасному етапі розвитку суспільства / М. В. Макухіна // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Вип. 9. Політичні науки. – Миколаїв: Видавництво МДГУ, 2002. – С. 89-91.

5. Про донорство крові та її компонентів: Закон України від 23.06.1995 р. // ВВР. – 1995. – № 23. – Ст. 183.

6. Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок: Закон України від 08.09.2005 р. // ВВР. – 2005. – № 52. – Ст. 561.

7. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. // ВВР. – 1994. – № 27. – Ст. 218.

8. Про заборону репродуктивного клонування людини: Закон України від 14.12.2004 р. // ВВР. – 2005. – № 5. – Ст. 111.

9. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення: Закон України від 12.12.1991 р. // ВВР. – 1992. – № 11. – Ст. 152.

10. [Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні](#): Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 р. // ОВУ. – 2013. – № 82. – Ст. 3064.

11. Про затвердження Порядку розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 року № 915 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> – Документ 915-2007-п.

12. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання: Закон України від 14.01.1998 р. // ВВР. – 1998. – № 22. – Ст. 115.

13. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України в ред. від 23.12.1997 р. // ВВР. – 1998. – № 19. – Ст. 98.

14. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. // ВВР. – 2001. – № 30. – Ст. 142.

15. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. // ВВР. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

16. Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 р. № 7 // ВВСУ. – 1997. – № 2.

17. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 04.02.1994 р. (зі змінами та доповненнями) // ВВР. – 1994. – № 23. – Ст. 161.

18. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р. // ОВУ. – 2000. –

№ 12. – Ст. 444.

19. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 року // ВВРУ. – 2004. – № 15. – Ст. 232.

20. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. // ВВР. – 1991. – № 25. – Ст. 283.

21. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4 // БЗЮПУ. – 1998. – № 8. – С. 7.

22. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1 // Вісник Верховного Суду України. – 2009. – № 3.

23. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині: Закон України від 16 липня 1999 року // ВВР. – 1999. – № 41. – Ст. 337.

Тема 16-20.

Загальні положення про право власності та інші речові права. Право спільної власності. Особливості права власності на окремі види майна. Речові права на чуже майно. Захист права власності та інших речових прав

1. Бічук Л. Захист права власності неповнолітнього на нерухоме майно / Л. Бічук // Право України. – 1999. – № 6. – С. 85-89.

2. Бічук Л. Управління майном неповнолітнього: деякі пропозиції / Л. Бічук // Право України. – 2000. – № 9. – С. 101-105.

3. Єщенко. А. Щодо реєстрації правочину та виникнення права власності / А. Єщенко // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2005. – № 2. – С. 44-47.

4. Музика Л.А. Територіальна громада як суб'єкт права комунальної власності / Л. А. Музика // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2. – С.100-102.

5. Про випуск в обіг приватизаційних житлових чеків: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.1993 р. № 305 // УК. – 1993. – 13 травня. – № 68-69.

6. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. // ОВУ. – 2004. – № 30. – Ст. 1993.

7. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. // ОВУ. – 2001. – № 51. – Ст. 2265.

8. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. // ОВУ. – 2003. – № 23. – Ст. 1014.

9. Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. // ВВР. – 1992. – № 35. – Ст. 517.

10. Про практику застосування судами законодавства, що регулює право приватної власності громадян на жилий будинок: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.10.1991 р. № 7 // БЗЮПУ. – 1995. – № 1. – С. 284.

11. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 6.

12. Про приватизаційні папери: Закон України від 06.03.1992 р. // ВВР. – 1992. – № 24. – Ст. 352.

13. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19.06.1992 р. // ВВР. – 1992. – № 36. – Ст. 524.

14. Про Фонд державного майна України: Закон України від 09.12.2011 № 4107-VI // ВВРУ. – 2012. - № 28. – Ст. 311.

15. Щербатюк Олександр Євгенович. Цивільно-правовий режим безхазяйної речі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2014. – 19 с.

Тема 21-24.

Загальні положення про право інтелектуальної власності. Авторське право і суміжні права. Право промислової власності. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг

1. Волощенко Ольга Михайлівна. Реалізація прав на засоби індивідуалізації товарів та послуг у цивільному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. прокур. України. – К., 2014. – 19 с.
2. Олійник О. Захист інформації в умовах інформаційного суспільства / О. Олійник // Право України. – 2005. – № 10. – С.100-103.
3. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію: Лист Вищого господарського суду України від 28.03.2007 р. // Вісник господарського судочинства. – 2007. – № 3.
4. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р. // ВВР. – 1993. – № 1. – Ст. 1.
5. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. // ВВР. – 1993. – № 33. – Ст. 345.
6. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року, в редакції Закону України від 12 січня 2006 року // ВВРУ. – 2006. – № 18. – Ст. 155.
7. Слободян О. М. Сучасний стан та перспективи патентно-правової охорони винаходів в сфері біотехнологій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. М. Слободян. – К., 2014. – 20 с.

Тема 25-27.

Загальні положення про зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань. Цивільно-правовий договір

1. Бродовських С. О. Спірні питання державної реєстрації договору в цивільному праві України / С. О. Бродовський // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2007. – № 1 (2). – С. 5-8.
2. Жеков В. І. Деякі питання визнання договору недійсним або неукладеним / В. І. Жеков // Університетські наукові записки. – 2005. – № 3. – С. 129-132.
3. Заверуха Т. М. Відплатність як економічна та правова категорія / Т. М. Заверуха // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2014. – Вип. 6-2. Т. 2. – С. 7-11.
4. Заверуха Т. М. Презумпція відплатності цивільно-правового договору / Т. М. Заверуха // Університетські наукові записки : Часопис ХУУП. – 2014. – № 4. – С. 96-103.
5. Заверуха Т. М. Синтетичний підхід до визначення поняття договору у цивільному праві / Т. М. Заверуха // Університетські наукові записки. – 2010. – № 3. – С. 70-76.
6. Самбір О. Правовая природа прав поручителя, исполнившего обязательство / О. Самбір // *Legea si Viata*. – № 9/2. – С. 156-159.
7. Сібільов М. М. Співвідношення актів цивільного законодавства і договору та базові моделі регулювання договірних відносин за чинним Цивільним кодексом України / М. М. Сібільов // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2004. – № 4 (12). – С. 15-19
8. Чорна Ж. Л. Щодо питань дійсності, моменту укладення та державної реєстрації іпотеки [Текст] / Ж.Л.Чорна // Університетські наукові записки. – 2013. - № 4. – С. 161-167.

Тема 28-32.

Зобов'язання з договору купівлі-продажу. Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання (догляду). Зобов'язання з договорів найму (оренди), лізингу і позики. Зобов'язання з договору підряду. Окремі види договору підряду

1. Заверуха С. В. Меры защиты и меры ответственности за нарушение договоров о передаче имущества в собственность: к вопросу соотношения правовых категорий / С. В. Заверуха // Электронный научный журнал «Наука. Общество. Государство». – 2013. – № 2 (6). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://esj.pnzgu.ru/files/esj.pnzgu.ru/zaveruha_sv_13_2_06.pdf.
2. Заверуха С. В. Неустойка як штраф і компенсація за договорами про передачу майна у власність / С. В. Заверуха // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія: Право. – 2013. – № 22. Ч. II. – Т. 1. – С. 216–220.
3. Заверуха Т. М. Особливості натуральної форми виявлення відплатності договору ренти / Т. М. Заверуха // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція». – 2014. – Вип. 12. Т. 2. – С. 42–45.
4. Заверуха Т. Н. Формы возмездности договора мены (бартера) / Т. Н. Заверуха // Закон и жизнь (LEGEA SI VIATA). – 2015. – № 3/2 (279). – С. 21–25.
5. Кальниченко А. Деякі питання, що можуть виникати при укладенні договорів купівлі-продажу земельних ділянок / А. Кальниченко // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2006. – № 3. – С. 49-52.
6. Місяць А. П. Відчуження майна особою, якій воно належить на праві власності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / А. П. Місяць. – К., 2014. – 19 с.
7. Олефіренко А. М. Договір купівлі-продажу підприємства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / А. М. Олефіренко. – К., 2013. – 18 с.
8. Поплавська М. В. Право споживача на інформацію про продукцію за законодавством України та ЄС (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Поплавська М. В. – К., 2015. – 20 с.

Тема 33-44.

Загальна характеристика зобов'язань щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Окремі види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Зобов'язання з договору комерційної концесії. Загальна характеристика зобов'язань про спільну діяльність. Зобов'язання з договору простого товариства. Зобов'язання з договору про надання послуг.

Транспортні та експедиційні зобов'язання. Зобов'язання з договору зберігання.

Зобов'язання зі страхування. Зобов'язання про надання юридичних послуг.

Зобов'язання з договорів позики, кредиту та факторингу. Зобов'язання з договорів банківського вкладу та банківського рахунку. Розрахункові зобов'язання

1. Лесько Ю. В. Страхування цивільно-правової відповідальності в зобов'язаннях із відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії транспортних засобів / Ю. В. Лесько // Університетські наукові записки : Часопис ХУУП. – 2016. – № 1. – С. 118-129.
2. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова НБУ від 21.01.2004р. // ОВУ. – 2004. - № 13. - Ст. 908.
3. Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті: Постанова НБУ від 16.08.2006р. // ОВУ. – 2006. - № 36. - Ст. 2507.
4. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Постанова НБУ від 12.11.2003р. // ОВУ. – 2003. - № 51. - Ст. 2707.
5. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 № 1961-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 1. – Ст. 1.

6. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 27.07.2001 р. // ОВУ. – 2001. – № 34. – Ст. 1577
7. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. // ВВРУ. – 2001. – № 29. – Ст. 137.
8. Самбір О. Є. Договорная суброгация: опыт зарубежных стран и перспективы введения в Украине / О. Є. Самбір // Электронный научный журнал «Наука. Общество. Государство». – 2013. – №2 (2) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: esj.pnzgu.ru
9. Самбір О. Є. Суброгация прав кредитора майновому поручителю / О. Є. Самбір // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 5. – С. 87-94.
10. Самбір О. Є. Суброгация прав кредитора третій особі [Електронний ресурс] / О. Є. Самбір // Університетські наукові записки. - 2012. - № 3. - С. 117-124.
11. Самбір О. Є. Суброгация та регрес: до питання про співвідношення понять / О. Є. Самбір // Університетські наукові записки. – 2013. – № 1. – С. 140-147.
12. Самбір О. Є. Суброгация та цесія: до питання про співвідношення понять / О. Є. Самбір // Університетські наукові записки. – 2013. – № 3. – С. 197-203.
13. Самбір О. Є. Суброгация в цивільному праві України / О. Є. Самбір: монограф. / О. Є. Самбір - X. - 2015.

Тема 45-48.

Поняття, види та функції недоговірних зобов'язань. Зобов'язання з односторонніх правочинів та з дій у чужому інтересі. Зобов'язання із відшкодування шкоди. Зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

1. Гринько С. Д. Відповідальність держави за шкоду, завдану судовими і правоохоронними органами: порівняльно-правовий аналіз / С. Д. Гринько // Приватне право і підприємництво. – 2013. – Вип. : 12. – С. 181–184.
2. Гринько С. Д. Вітчизняна концепція деліктних зобов'язань / С. Д. Гринько // Університетські наукові записки. – 2012. – № 1. – С. 287-294.
3. Гринько С. Д. Деліктні зобов'язання римського приватного права: поняття, система, рецепція : монографія / С. Д. Гринько; за наук. ред. Є. О. Харитонова. – Хмельницький : ХУУП, 2012. – 724 с.
4. Гринько С. Д. Деліктоздатність неповнолітніх фізичних осіб за цивільним законодавством України та зарубіжних країн: порівняльно-правовий аспект / С. Д. Гринько // Часопис цивілістики: науково-практичний журнал. – 2015. – Вип. 19. – С. 158–165.
5. Гринько С. Д. Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди особі / С. Д. Гринько // Часопис цивілістики. – 2014. – Вип. 17. – С. 148–153.
6. Гринько С. Д. Причинно-наслідковий зв'язок як об'єктивна умова виникнення деліктних зобов'язань в Україні / С. Д. Гринько // Університетські наукові записки. – 2010. – № 2. – С. 66-79. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції: Закон України від 19.05.2011 р. // ОВУ. – 2011. – № 45. – Ст. 1823.
7. Гринько С. Д. Простий випадок (casus) як підстава звільнення від деліктної відповідальності за римським правом і законодавством України та європейських країн / С. Д. Гринько // Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць. – 2012. – Вип. 12. – К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, 2012. – С. 175-178.
8. Гринько С. Д. Шкода і збитки як умови цивільно-правової відповідальності: порівняльно-правовий аналіз / С. Д. Гринько, С. В. Заверуха // Університетські наукові записки. – 2012. – № 4. – С. 101–110.
9. Гринько С. Д. Юридичні особи як суб'єкти деліктних зобов'язань за цивільним законодавством України та європейських країн: порівняльно-правовий аспект / С. Д. Гринько // Університетські наукові записки. – 2013. – № 3. – С. 101–108.

10. Гринько С. Д. Значення вини в деліктних зобов'язаннях / С. Д. Гринько // Університетські наукові записки. – 2009. – № 2. – С. 51-57.
11. Гринько С. Д. Значення вини потерпілого в деліктних зобов'язаннях / С. Д. Гринько // Університетські наукові записки. – 2009. – № 3. – С. 55-60.
12. Гринько С. Д. Протиправність як обов'язкова ознака завдання шкоди для виникнення деліктних зобов'язань: історико-правовий аспект / С. Д. Гринько // Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 9. – К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, 2010. – С. 84-88.
13. Лесько Ю. В. Володілець транспортного засобу як суб'єкт цивільно-правової відповідальності / Ю. В. Лесько // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – Вип. 6. Т. 1. – С. 97-101.
14. Лесько Ю. В. Особенности обязательств, возникающих вследствие причинения вреда взаимодействием нескольких транспортных средства / Ю. В. Лесько // *Leges et Viata*. – 2016. – № 4. – С. 39-42.
15. Лесько Ю. В. Поняття та ознаки джерела підвищеної небезпеки / Ю. В. Лесько // Університетські наукові записки : Часопис ХУУП. – 2015. – № 3. – С. 74-86.
16. Про деякі питання застосування судами законодавства при вирішенні спорів про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 4 від 01.03.2013 // [Електронний ресурс]. – <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0004740-13>
17. Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання і досудового слідства: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.03.2008 р. № 2 // Вісник Верховного Суду України. – 2008. – № 4.
18. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р. № 6 // БЗЮПУ. – 1999. – № 5. – С. 122.
19. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення: Закон України від 13.12.2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 9. – 16 січня.
20. Чорна Ж. Л. Відповідальність за шкоду, завдану неповнолітніми у цивільному праві України [Текст] / Ж.Л. Чорна // Університетські наукові записки. – 2015. – № 3. – С. 51-59.

Тема 49-51.

Цивільно-правове регулювання спадкових відносин. Види спадкування.

Здійснення права на спадкування

1. Актуальні проблеми спадкового права : навч. посіб. / За ред. Ю. О. Заїки, О. О. Лов'яка. – К.: КНТ, ЦУЛ, 2014. – 336 с.
2. Буркацький Л. К. Спадкове право України: теорія, коментарі, практика, зразки заяв: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. К. Буркацький. – К.: Ін Юре, 2008. – 384 с.
3. Васильченко В. В. Римське спадкове право на тлі права сучасного. Монографія / В. В. Васильченко. – Запоріжжя: Верже, 1999. – 130 с.
4. Все о наследовании: (Коммент. действующего в Украине законодательства о наследовании имущества по закону и по завещанию) / Сост. и автор коммент. Ч. Н. Азимов и др. – Харьков: РИП «Оригинал», 1993. – 64 с.
5. Заїка Ю. О. Становлення і розвиток спадкового права в Україні: Монографія / Ю. О. Заїка. – К.: НАВСУ, 2004. – 288 с.
6. Коротюк О. В. Заповіти: роз'яснення, зразки нотаріальних документів, судова практика: навчально-практичний посібник / О. В. Коротюк. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 184 с.
7. Мазуренко С. В. Спадковий договір у цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Мазуренко С. В. - Одеса, 2004. – 194 с.

8. Немков А. М. Очерки истории наследственного права / А. М. Немков. - Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1979. - 95 с.
9. Про порядок вчинення нотаріальних дій, не передбачених законодавством України: Лист Міністерства юстиції України від 28.02.1994 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0004323-94>
10. Про практику застосування судами при розгляді справ окремих норм законодавства про власність та спадкування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 27.09.2012 р. № 10-1387/0/4-12. // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1387740-12>
11. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 16.05.2013 р. № 24-753/0/4-13 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13>
12. Про судову практику у справах про спадкування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 № 7 // Вісник Верховного суду України. – 2008. - № 6. - Ст. 17.
13. Спадкове право. Практика застосування нотаріусами України / В. М. Марченко, Т. А. Борисова, О. Л. Величко. – Х.: Страйд, 2012. – 736 с.
14. Спадкування за законодавством України. Коментар. Судова практика / Рябоконт Є. О., Фурса С. Я., Заїка Ю. О. та ін. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 336 с.
15. Спадщина. Законодавство, міжнародні конвенції, судова практика, методичні рекомендації, роз'яснення. Практичний посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 280 с.
16. Фурса С. Я. Спадкове право. Теорія та практика. Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002. – 496 с.
17. Шахрайчук І. А. Спадкове право України (ретроспективний аналіз). Навч. Посібник / І. А. Шахрайчук. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2000 – 222 с.

4. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
2. <http://sc.gov.ua>/Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ.
3. <http://vgsu.arbitr.gov.ua/> — Вищий господарський суд України.
4. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> — Конституційний Суд України.
5. <http://www.scourt.gov.ua/> — Верховний Суд України.
6. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
7. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
8. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
9. <http://zakon.nau.ua/> — Професійна юридична система Мега-НаУ.
10. <http://www.ligazakon.ua/> — Ліга:Закон — головний правовий портал України
11. <http://www.nbu.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
12. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.
13. <http://npu.in.ua/> — Нотаріальна палата України

Розробник навчально-методичних матеріалів – викладач кафедри:

Викладач дисципліни - доцент кафедри цивільного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

_____ М. В. Бориславська

Схвалено кафедрою цивільного права та процесу
28 січня 2019 року, протокол № 6.

Завідувач кафедри _____ С.Д.Гринько
28 січня 2019 року

Декан юридичного факультету
_____ С. А. Крушинський
_____ 2019 року

Погоджено методичною радою університету _____ 2019 року, протокол
№ _____.

Голова методичної ради _____ І.Б.Ковтун
_____ 2019 року